

รายงานประจำปี 2555-2556

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ทรงชื่นชมที่ชาวบ้านใช้แผนที่ ในการวางแผนและจัดการน้ำของชุมชน

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2551
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ชุมชนใช้วิธีง่ายๆ ลงมือปฏิบัติ
จนเข้าใจแนวพระราชดำริต่างๆ
ทรงอยากให้มีการขยายผล
เป็นเครือข่ายการทำงาน
ของชุมชนที่บริหารจัดการน้ำเป็น

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการน้ำชุมชนที่มี
แบบอย่างความสำเร็จแล้ว
จะขยายผลให้ค้ำนึ่งถึงพื้นที่ สังคม
ภูมิอากาศ ให้มีการปรับตัวตลอด
นำไปสรุปให้เรียบง่าย เหมาะสมกับพื้นที่
และดึงให้ชุมชนมาทำงานร่วมด้วย

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2553
ณ ห้องประชุมชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

การจัดการน้ำชุมชนนั้น
เห็นความสำเร็จในบางชุมชนแล้ว
ให้ชุมชนชาวบ้านที่มีความรู้ ประสบความสำเร็จ
มีประสบการณ์จัดการ และพัฒนาน้ำในพื้นที่
มาช่วยขยายผลไปยังชุมชนอื่น

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันที่ 7 มิถุนายน 2553
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
องค์ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ทรงวาดภาพตราสัญลักษณ์ ประกวดการจัดการ
ทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา

สารจากประธาน

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ได้ทรงงานอย่างหนักเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรไทยเรื่อยมา โดยเฉพาะเรื่องการจัดการน้ำ ทรงตระหนักว่าน้ำเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทรงคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาเรื่องน้ำมาโดยตลอด จะเห็นได้ว่าโครงการในพระราชดำริที่เกี่ยวกับเรื่องน้ำ มีมากกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนโครงการทั้งหมด ครอบคลุมการจัดการปัญหาในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เริ่มจากการรักษาแหล่งต้นน้ำ การจัดการทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ การแก้ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม จนถึงการบำบัดน้ำเสียเพื่อนำน้ำมาใช้ใหม่

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน จำนวน 84 ล้านบาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานกลับมาให้เป็นทุนประเดิมสำหรับจัดตั้งมูลนิธิเพื่อสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และพระราชทานชื่อนิธิว่า “มูลนิธิอุทกพัฒน์” ซึ่งหมายถึง “การพัฒนาเรื่องน้ำ” เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับเรื่องน้ำและทรงห่วงใยสถานการณ์น้ำที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบริหารและพัฒนา ซึ่งจะทำให้ต้องมีข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจเรื่องน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการ

ความสำเร็จ ความรู้ และเทคนิคที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาเรื่องน้ำมาโดยตลอดนับตั้งแต่ทรงครองสิริราชสมบัติ จึงนับเป็นของขวัญพระราชทานเพื่อประโยชน์สุขแก่พสกนิกรชาวไทย ผ่านการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ซึ่งจะนำมาบันทึก รวบรวม และเผยแพร่สู่สาธารณชน ให้ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการแก้ไข พัฒนา และบริหารจัดการน้ำของท้องถิ่นและของประเทศ

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ จะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานด้านน้ำ โดยมุ่งเน้นพัฒนาการจัดการน้ำในระดับชุมชน เพื่อสร้างตัวอย่างความสำเร็จ และขยายผลสำเร็จออกไปในวงกว้าง สร้างเครือข่ายการทำงานที่จะมาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เพื่อร่วมกันหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ สามารถบรรเทาปัญหาเรื่องน้ำกิน น้ำใช้ น้ำทำเกษตร ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สาร

รายพระนามและรายนามคณะกรรมการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

1) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี	องค์ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์
2) นายสุเมธ ตันติเวชกุล	ประธานกรรมการ
3) นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ
4) ศาสตราจารย์เกษม จันทรแก้ว	กรรมการ
5) ศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์	กรรมการ
6) นายวีระ วงศ์แสงนาค	กรรมการ
7) นายชูชาติ ฉุยกลม	กรรมการ
8) นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร	กรรมการ
9) นายศิวะพร ทรธรานนท์	กรรมการ และเหรียญกิตติมศักดิ์
10) นางสาววิลาวรรณ วนดุรงค์วรรณ	กรรมการ และรองเหรียญกิตติมศักดิ์
11) นายรอยล จิตรดอน	กรรมการ และเลขาธิการ
12) นางรอยบุญ รัศมีเทศ	กรรมการ และรองเลขาธิการ

ผู้ตรวจสอบภายใน

1) นางประภาศรี เพิ่มทรัพย์	ผู้ตรวจสอบภายใน
2) นางเพชรรัตน์ นนทิสกุล	ผู้สอบบัญชี

สารบัญ

1 แนะนำมูลนิธิฯ

2 บทบาท หน้าที่

3 ผลการดำเนินงาน ปี 2555-2556

4 รายงานการเงิน

ภาคผนวก

รายนามผู้บริจาค • สรุปรายเด่น • เรื่องจากปก

1 แนะนำมูลนิธิ

ก่อนจะเป็นมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

25 กรกฎาคม 2554 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายเงินจำนวน 84 ล้านบาท

จุดเริ่มต้นของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความแตกต่างจากมูลนิธิอื่น คือ ก่อนจะจัดตั้งเป็นมูลนิธิ ได้มีการดำเนินงานด้านการจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. ที่จัดตั้งขึ้นจากโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย ในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2541 เพื่อรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำมาไว้ในที่เดียวกัน โดยมีองคมนตรี เชาวน์ ณศิริวันต์ เป็นประธานโครงการฯ ได้ทำงานถวายด้านข้อมูลทรัพยากรน้ำต่อเนื่องมาทุกปี ต่อมาได้ยกระดับโครงการฯ จัดตั้งเป็นสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) พร้อมทั้งส่งต่องานให้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล เป็นประธานกรรมการฯ คนแรกของ สสนก. และดำรงตำแหน่งจนครบวาระเมื่ออายุ 70 ปี ในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นจึงได้แต่งตั้งศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เป็นประธานกรรมการฯ แทนส่วนนายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ รับผิดชอบดูแลงานด้านการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ มาอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำชุมชนที่ผ่านมา นั้น ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิ โคคา-โคลา ประเทศไทย บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) อย่างต่อเนื่อง ต่อมาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ได้เห็นถึงความสำคัญของการรวบรวมและจัดทำข้อมูลความรู้เรื่องน้ำ เพื่อเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง และเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

วันที่ 25 กรกฎาคม 2554 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล นำคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน จำนวน 84 ล้านบาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนม

พ.ร.บ. 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานกลับมาให้เป็นทุนประเดิมสำหรับจัดตั้งมูลนิธิ เพื่อสนอง พระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และเพื่อให้การดำเนินงาน ด้านการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ มีความต่อเนื่อง ดังนั้น การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ จึงไม่ใช่งานที่เริ่มทำใหม่ แต่เป็น งานต่อเนื่องที่โอนงานและโอนเงินทุนที่เอกชน สนับสนุนมาโดยตลอด จากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) มาที่มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้จัดทำคำ ขอร้องจัดตั้งมูลนิธิ ภายใต้ชื่อว่า “มูลนิธิฯตามแนวพระราชดำริ” และ ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมูลนิธิว่า “มูลนิธิอุทกพัฒน์” พร้อมตรา ประจํามูลนิธิฯ และพระราชทานพระมหากรุณาให้มูลนิธิฯ อยู่ใน พระบรมราชูปถัมภ์ รวมทั้งพระราชทานเงินขวัญถุงเป็นทุนประเดิม สำหรับก่อตั้งมูลนิธิ จำนวน 84,000,000 บาท และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ได้ออกใบสำคัญ จดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์” เลข ทะเบียนลำดับที่ กท 2182

วัตถุประสงค์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

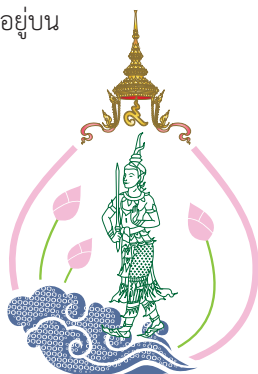
- 1) ดำเนินงานตามพระราชประสงค์
- 2) ส่งเสริม สนับสนุน การรวบรวมและจัดทำข้อมูลความรู้เรื่องน้ำ และเผยแพร่เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน งานวิจัยและพัฒนาสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4) ส่งเสริม สนับสนุนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
- 5) เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลเพื่อการกุศล และองค์การสาธารณประโยชน์เพื่อสาธารณประโยชน์
- 6) ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ตราสัญลักษณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมูลนิธินี้ว่า **อุทกพัฒน์** และตราประจํามูลนิธิฯ กับ พระราชทานพระมหากรุณาให้มูลนิธิฯ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยชื่อของมูลนิธิ อุทกพัฒน์ มาจากคำว่า อุทก ซึ่งหมายถึง "น้ำ" และ พัฒน์ มาจากคำว่า "พัฒนา" เมื่อนำมารวมกันจึงมีความหมายว่า "มูลนิธิเพื่อการพัฒนารองน้ำ"

พระพิรุณ เทวดาแห่งน้ำ เทวดาแห่งฝน ก้าวเดินอยู่บน ก้อนเมฆเหนือผืนน้ำ ซึ่งหมายถึง วงจรของน้ำ

เลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ หมายถึง ระบบเลขฐานสองพื้นฐานการทำงานของ พื้นฐานการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อ จัดเก็บประมวลผลข้อมูลและ เผยข้อมูลข่าวสาร ความรู้เรื่องน้ำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและเข้ามา มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของท้องถิ่น และของประเทศ

กรอบรูปหยดน้ำใส ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ

เครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

ดอกบัว หมายถึง ความบริสุทธิ์ สะอาดของน้ำ ความเป็นมงคลแห่งชีวิต

เมื่อนำเลข ๙ ในพระมหาพิชัยมงกุฏ รวมกับเลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ จะเป็นเลข ๙๐๑ คือ หมายเลขแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากพระราชดำริ สู่ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2539

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานพระราชดำริ
ให้สถาบัน MIT เข้ามามีส่วนร่วม
วางแผนพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกับ
สำนักงาน กปร. และ สกว.

เริ่มพัฒนา “ระบบเครือข่ายเพื่อ
การจัดการทรัพยากรน้ำ
แห่งประเทศไทย” ในพระราชดำริ

2541

16 มกราคม 2547 จัดตั้ง
“สถาบันสารสนเทศทรัพยากร
น้ำและการเกษตร” ขึ้นภายใต้ สวทช.
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2547

จัดประกวดการจัดการทรัพยากร
น้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องใน
โอกาสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา 80 พรรษา
5 ธันวาคม 2550

2550

2549

ดำเนินโครงการจัดการน้ำชุมชน
ร่วมกับภาคเอกชน เช่น
Coca-Cola, SCG, PTT

2551

27 ธันวาคม 2551
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
และการเกษตร (องค์การมหาชน)

- โครงการเครือข่ายปฏิบัติการน้ำชุมชน
- โครงการค่ายปฏิบัติการพื้่นน้ำอนุรักษ์น้ำ
- Village That Learns and Earns
Community Network for Community
Water Resource Management

สร้างแม่ข่ายการจัดการ
ทรัพยากรน้ำชุมชน ด้วย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2552

2555

ก่อตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์
ในพระบรมราชูปถัมภ์”
15 กุมภาพันธ์ 2555
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ
“มูลนิธิอุทกพัฒน์” และ
ทุนประเดิมสำหรับก่อตั้ง
มูลนิธิจำนวน 84 ล้านบาท

การจัดการน้ำชุมชน เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
น้ำท่วมในพื้นที่นอกเขตชลประทาน
โดยชุมชนอย่างยั่งยืน 84 แห่ง

2554

2 บทบาท หน้าที

ตามข้อบังคับของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ระบุความหมายของตราสัญลักษณ์ไว้ คือ น้ำเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนร่วมกันในการบริหารและพัฒนา ซึ่งหากจะทำได้ก็ต้องมีข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจเรื่องน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำ ทั้ง**ความสำเร็จ** **ความรู้** **เทคนิคที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษา ค้นคว้า พัฒนา และทดลอง** เรื่องน้ำมาโดยตลอดนับตั้งแต่ทรงครองสิริราชสมบัติ และทรงห่วงใยสถานการณ์น้ำที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จำเป็นต้องนำมา **บันทึก รวบรวม และเผยแพร่ให้ประชาชนใช้เป็นหลักในการแก้ไข พัฒนา บริหารน้ำของท้องถิ่นและของประเทศต่อไป**

คณะกรรมการมูลนิธิฯ ได้น้อมนำ **หลักการทรงงาน** และ **พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ได้แก่ การคิด Macro ทำ Micro, การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, การจัดการน้ำชุมชน และทฤษฎีใหม่ ผสมกับ**วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ** จัดทำเป็นกรอบ การดำเนินงานของมูลนิธิฯ 3 ด้าน ยึดตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ได้ดังนี้

เข้าใจ

- ข้อมูล ข้อเท็จจริง
- องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ตัวอย่างและแบบอย่างความสำเร็จ
- ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยน เรียนรู้

เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การจัดทำข้อมูลความสำเร็จ ความรู้ เทคนิค เรื่องน้ำ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

เข้าถึง

- วิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข
- ทำงานอย่างมีส่วนร่วม
- วิจัยเชิงปฏิบัติการในกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมปฏิบัติด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริที่เหมาะสมกับภูมิสังคม โดยนำความรู้มาปฏิบัติจนเห็นผลสำเร็จ

พัฒนา

- นำแผนงานสู่การปฏิบัติการ
- ประเมินและติดตาม
- ขยายผลเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
- ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยน เรียนรู้

เพื่อสนับสนุนให้เกิดและขยายผลเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

กรอบการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ให้ความสำคัญไปที่ชุมชนโดยตรง และตรงกับการพัฒนาแนวใหม่ คือ ชุมชนเป็นตัวตั้งให้เกิดการรวมกลุ่ม ซึ่งที่ผ่านมา ได้สร้างการรวมกลุ่มให้เกิดการดำเนินงานของชุมชนที่ไม่เหมือนใคร คือ เริ่มจากการประกวดการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เป็นเครื่องมือให้เกิดการรวมกลุ่ม จากชุมชนที่ไม่เคยรู้จักกัน บางแห่งทะเลาะกันมาก่อน แต่พร้อมเรื่องการจัดการน้ำชุมชนของตน เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ชุมชนใครทำอะไร สำเร็จอย่างไร จนกลายเป็นเพื่อนกัน ใครมีอะไรก็เอามาฝากกัน แลกเปลี่ยนผลผลิต ใครเดินทางผ่านที่ไหนก็แวะเยี่ยมเยียนกัน ซึ่งกว่า 5 ปี ขยายผลเครือข่ายชุมชนกว่า 200 ชุมชนทั่วประเทศ และสามารถใช้นี้สอนหน่วยงานราชการ

ในทางอ้อม อีกทั้งชุมชนเกิดความภาคภูมิใจว่า เป็นผู้นำในการประชุมคิด ทำ ตัดสินใจโดยชุมชนเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วม ซึ่งตรงกับพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **“...ให้ประชาชนเป็นครูเราละ อย่าไปเป็นครูประชาชน...”**

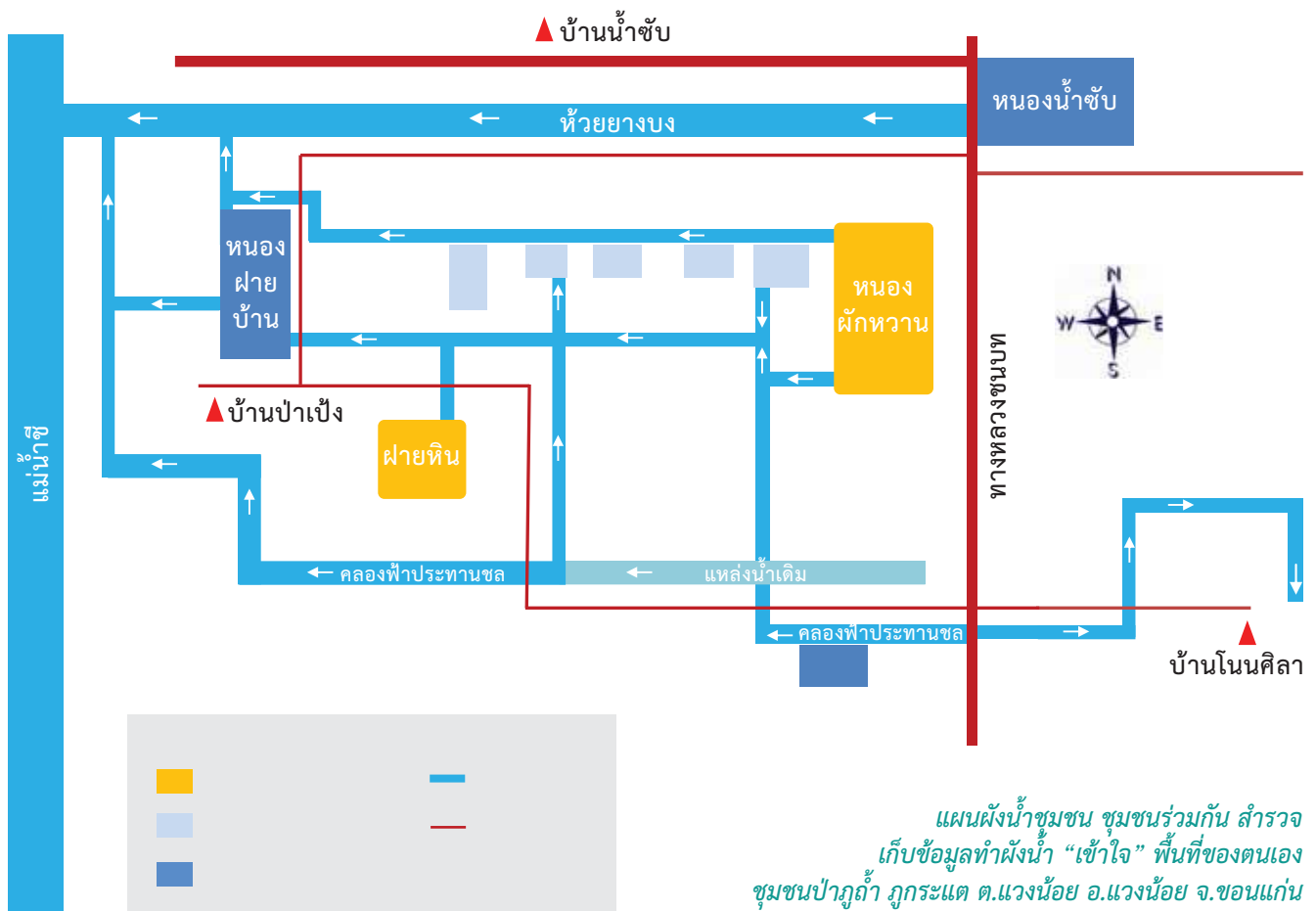
ประกวดการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ไม่ได้มุ่งเน้นการแข่งขันชิงรางวัล แต่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ**รวบรวมองค์ความรู้สำคัญของแต่ละชุมชนที่เข้าร่วมประกวด** ที่มีประสบการณ์และความรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำตามแนวพระราชดำริ มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

พิธีพระราชทานถ้วยรางวัล ประกวดการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ปี 2551-2554

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเครือข่าย

ชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้
ความเข้าใจ “เข้าถึง” ซึ่งกันและกัน
เครือข่ายลุ่มน้ำชี รวมกลุ่มเสวนาแลกเปลี่ยน
วิเคราะห์หาแนวทางบริหารจัดการน้ำ

ชุมชนผาชัน ร่วมกันสร้างฝายวังอีแรง 2
เสริมบริเวณป่าต้นน้ำ
เดิมมีฝายวังอีแรง 1 ความจุ 30,000 ลบ.ม.
เพิ่มฝายวังอีแรง 2 ความจุ 38,684 ลบ.ม.
ลดรายจ่ายค่าสูบน้ำได้ปีละ 24,520 บาท
ลดความเสียหายข้าวนาปี 20 %

ตัวอย่างชุมชนลงมือปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ
ชุมชนบ้านผาชัน ต.ลำโรง อ.โพธิ์ไทร จ.อุบลราชธานี

การดำเนินงานจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมา 5 ปี (ปี พ.ศ. 2550-2554) และในปี พ.ศ. 2556 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ทำงานร่วมกับเครือข่ายจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ รวม 50 ชุมชน ที่ “เข้าใจ” การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ มีศักยภาพเป็นชุมชนแกนนำ เพื่อขยายผลความสำเร็จสู่ชุมชนเครือข่ายขยายผล มีตัวอย่างความสำเร็จเป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” และพร้อม “เข้าถึง” กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ

เอกชน สถาบันการศึกษา รวมทั้งชุมชนด้วยตนเอง ก่อนจะ “พัฒนา” ในพื้นที่ชุมชนเครือข่ายขยายผล ที่นำตัวอย่างความสำเร็จไปประยุกต์ ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหน้าท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่ รวมทั้งเกิดความสำเร็จ ใหม่ และพร้อมพัฒนาศักยภาพและตัวเองจากชุมชนเครือข่าย ขยายผล เป็นเครือข่ายจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนต่อไปในอนาคต ซึ่งมูลนิธิ อุทกพัฒน์ฯ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานทั้งภาค รัฐและภาคเอกชนด้วยดี และต่อเนื่องมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ที่ เริ่มก่อตั้งเป็นมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ผู้บัญชาการทหารบก

กองทัพบก ได้ดำเนินการกิจด้านการพัฒนาประเทศและการให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำทั่วประเทศ ซึ่งกองทัพบกได้ร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการน้ำชุมชน

ในปี พ.ศ. 2556 กองทัพบกและมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ดำเนินการโครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำจำนวน 10 โครงการ ในพื้นที่ จ.นครสวรรค์ จ.สุโขทัย จ.พิษณุโลก จ.ราชบุรี และ จ.ปัตตานี ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งในพื้นที่ชุมชนอย่างได้ผล ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวทางที่มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ ส่งผลให้การบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญที่สุด คือ สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน

นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย

"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" เป็นปณิธานที่สะท้อนบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยมาตั้งแต่เริ่มสถาปนากระทรวง ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกหน่วยต่างถือเป็นภารกิจสำคัญ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลง วิถีบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ย่อมเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องมีการพัฒนาโดยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

ดังนั้น การพัฒนาเรื่องน้ำของประเทศ ที่ต้องทำควบคู่กันไป ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดีที่กระทรวงมหาดไทยได้ร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินงานสนับสนุนการจัดการน้ำในระดับชุมชน เมื่อนำองค์ความรู้ของมูลนิธิฯ ประสานกับศักยภาพของกระทรวงมหาดไทย ที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและแปลงนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ มีกลไกเครือข่ายการทำงานกว้างขวางครอบคลุมถึงระดับท้องถิ่น และใกล้ชิดประชาชน ย่อมทำให้เกิดการบูรณาการกระบวนการบริหารและพัฒนาทั้งระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เกิดแนวทางที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามภูมิสังคมอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ ยึดปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นตัวตั้ง ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบล่างขึ้นบน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2555 เป็นอีกวาระสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยได้สนองพระราชดำริในการพัฒนาเรื่องน้ำ โดยร่วมกับมูลนิธิฯ ทำความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” ที่จัดขึ้นใน 4 ภาคทั่วประเทศ ชุมชนเครือข่ายของ มูลนิธิฯ ได้ถ่ายทอดความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ที่เหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคม ให้ผู้บริหารของกระทรวงมหาดไทยทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ได้รับทราบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน หน่วยงานของรัฐ และเอกชน ซึ่งการทำความเข้าใจโดยใช้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นตัวตั้งนี้ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปแก้ไขและพัฒนาให้เป็นทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังสามารถส่งมอบบริการภาครัฐได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

นายพรวุฒิ สารสิน รองประธานกรรมการ มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย

กลุ่มธุรกิจโคคา-โคลา ในประเทศไทย อันประกอบด้วย บริษัท โคคา-โคลา (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท ไทยน้ำทิพย์ จำกัด และบริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน) มีความมุ่งมั่นสานความยั่งยืนในทุกสิ่งที่ทำ โดยนอกเหนือจากการดำเนินธุรกิจแล้ว โคคา-โคลา ยังมุ่งมั่นสร้างความยั่งยืนให้แก่สังคม ผ่านการทำงานร่วมกันของสามเหลี่ยมความร่วมมือสู่ความยั่งยืน หรือ Golden Triangle ระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างคุณค่าร่วมกัน (Shared Value) โดยเราเชื่อว่า การทำงานที่เกิดจากความร่วมมือย่อมก่อให้เกิดผลที่ดีแก่ทุกฝ่าย

หนึ่งในประเด็น ด้านความยั่งยืนที่โคคา-โคลาให้ความสำคัญ คือ เรื่องของ “น้ำ” เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่สำคัญทางธรรมชาติ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อชีวิตและความยั่งยืนของชุมชน ประกอบกับการที่ โคคา-โคลา ใช้น้ำเป็นองค์ประกอบหลักในการดำเนินธุรกิจ เราจึงมีเป้าหมายระดับโลกในการคืนน้ำสู่ชุมชนและธรรมชาติอย่างปลอดภัยในปริมาณเทียบเท่ากับปริมาณที่ใช้ในการผลิตเครื่องดื่ม ภายในปี 2563 ซึ่งเรียกว่า “การคืนน้ำกลับสู่ธรรมชาติ” สำหรับในประเทศไทย โคคา-โคลา ดำเนินโครงการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนภายใต้โปรแกรม “รักน้ำ” เพื่อสนับสนุนเป้าหมายนี้

โคคา-โคลา ได้ร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการสนับสนุนเครือข่ายการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนและเยาวชน อีกทั้งส่งเสริมการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่บุรีรัมย์ นครราชสีมา ลำปาง นครสวรรค์ และปทุมธานี โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับภูมิสังคม ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง สามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน และที่สำคัญการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ ยังส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวรอดพ้นจากอุทกภัยและภัยแล้ง ในนามมูลนิธิโคคา-โคลาฯ ผมขอขอบคุณมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่ดำเนินการจัดการทรัพยากรน้ำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และเป็นพันธมิตรที่สำคัญของมูลนิธิโคคา-โคลาฯ ในการดำเนินโครงการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนด้วยดีเสมอมา

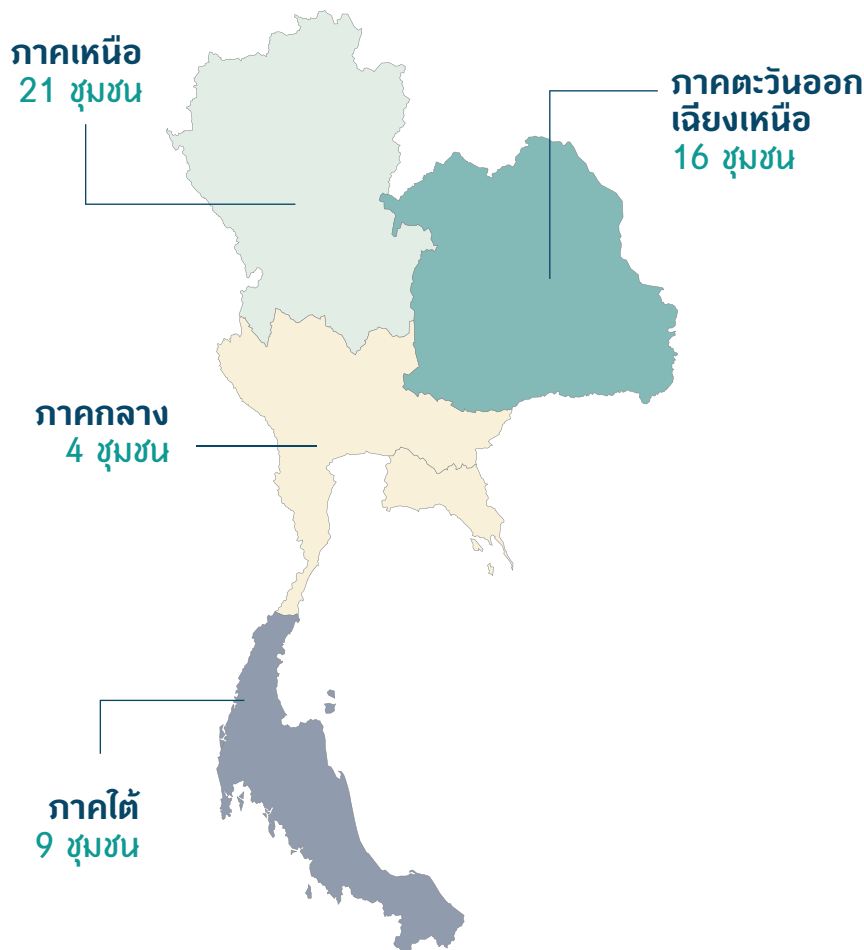

3 ผลการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2555–2556

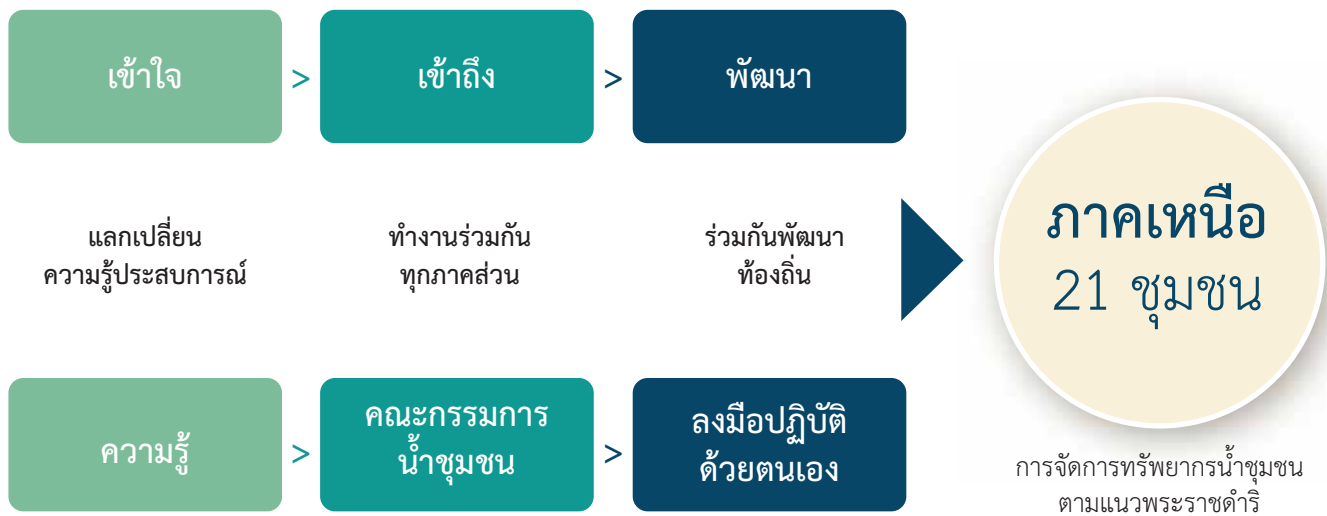
มูลนิธิรุดกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทำงานร่วมกับเครือข่ายจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ 50 ชุมชน และชุมชนใน 6 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำปิง-วัง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำปัตตานี ที่ “**เข้าใจ**” การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ มีศักยภาพเป็น**ชุมชนแกนนำ** ที่สามารถ**ขยายผลความสำเร็จ**สู่ชุมชนเครือข่าย มีตัวอย่างความสำเร็จเป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” และพร้อม “**เข้าถึง**” กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนด้วยตนเอง **เกิดความก้าวหน้า** ทั้งในด้านคน การบริหารจัดการ และการถ่ายทอดขยายผล นำไปสู่การ “**พัฒนา**” พื้นที่**ชุมชนเครือข่ายขยายผล** ที่นำตัวอย่างความสำเร็จไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่ท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่ **เกิดความเปลี่ยนแปลง**หรือความสำเร็จใหม่ และพร้อมพัฒนาศักยภาพจากชุมชนเครือข่าย ขยายผลเป็นเครือข่ายจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ต่อไป

ผลการดำเนินงาน ปี 2555

50 ชุมชน และชุมชนใน 6 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำปิง-วัง ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำปัตตานี

ผลลัพธ์	จำนวน ชุมชนขยายผล
พื้นที่ต้นน้ำ (100 ชุมชน)	
แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน	24
ป่าเศรษฐกิจ	2
ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ	41
จัดการเครือข่ายลุ่มน้ำ	33
พื้นที่ชลประทาน (10 ชุมชน)	
บริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำ	1
ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	9
พื้นที่เกษตร (86 ชุมชน)	
ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	43
การจัดการน้ำและรวมกลุ่มผลิต	43
พื้นที่ปลายน้ำ (40 ชุมชน)	
อนุรักษ์ป่าชายเลน	10
ตรวจวัดคุณภาพน้ำ	26
จัดการพื้นที่น้ำท่วม	4

เข้าใจ

1) ถ่ายทอดผลสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

ผลจากการประกวด ได้รวบรวมเป็นตัวอย่างความสำเร็จของชุมชน แบ่งเป็นเชิงพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่น้ำแล้งน้ำหลาก พื้นที่ป่าต้นน้ำ พื้นที่ชลประทาน และพื้นที่น้ำกร่อย โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้เริ่มให้เครือข่ายชุมชน ถ่ายทอดให้หน่วยงานราชการ เพื่อขยายผลความสำเร็จให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ไปขยายผลเพิ่มเติมในท้องถิ่น ในงานสัมมนา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา น้ำ ซึ่งได้รับการสนับสนุนการจัดงานอย่างต่อเนื่องจากภาคเอกชนที่สนับสนุนการประกวดการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

1.1. ถ่ายทอดผลสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ให้สาธารณชน ได้รับทราบถึง**ความสำเร็จของการน้อมนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ ทำให้ชุมชนมี**

ความสำเร็จทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ถ่ายทอดแบบอย่างความสำเร็จในการจัดน้ำ 5 สถานการณ์ ได้แก่ 1) ต้นน้ำ 2) น้ำแล้ง-น้ำหลาก 3) ปลายน้ำ 4) ลุ่มแม่น้ำ และ 5) ชลประทาน ในงาน **เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ”** โดยมีวัตถุประสงค์ให้ชุมชนเครือข่าย เป็นผู้ถ่ายทอดผลสำเร็จ เรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ให้ผู้เข้าร่วมงานได้แก่ ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเยาวชน ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานจังหวัด ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนจากภาคเอกชนและองค์กรอิสระ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาและเยาวชน ผู้แทนชุมชน และประชาชน ที่สนใจ เข้าร่วมงาน รวม 2,453 คน ซึ่งงานสัมมนา จัดขึ้น 4 ภาค ดังนี้

ภาค	รายละเอียด	จำนวนผู้เข้าร่วมงาน
ภาคกลาง	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ	619 คน
ภาคใต้	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา จ.สุราษฎร์ธานี	441 คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา จ.ขอนแก่น	816 คน
ภาคเหนือ	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา เชียงใหม่ แอร์พอร์ต จ.เชียงใหม่	577 คน

ภาพบรรยากาศงาน เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” วันที่ 20 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลเวิลด์ ไลฟ์ ชั้น 8 เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ

ภาพบรรยากาศงาน เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” วันที่ 25 มกราคม 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพบรรยากาศงาน เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” วันที่ 8 มีนาคม 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา จังหวัดขอนแก่น

ภาพบรรยากาศงาน เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” วันที่ 23 เมษายน 2556 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา แอร์พอร์ต จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ร่วมกับกรมการทหารช่าง กองทัพบก ถ่ายทอดความรู้ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ”ตามแนวพระราชดำริ ให้แก่ทหารที่ร่วมดำเนินงานกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ รวม

ทั้งทหารเกณฑ์ที่จะปลดประจำการ เพื่อนำความรู้ด้าน การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ไปถ่ายทอดและปรับใช้ ในท้องถิ่นของตนต่อไป

ครั้งที่	รายละเอียด	จำนวนผู้เข้าร่วมงาน
1	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 29 มกราคม 2556 ณ กรมการทหารช่าง	120 คน
2	จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 22 - 24 ตุลาคม 2556 ณ กรมการทหารช่าง	250 คน
	รวม	370 คน

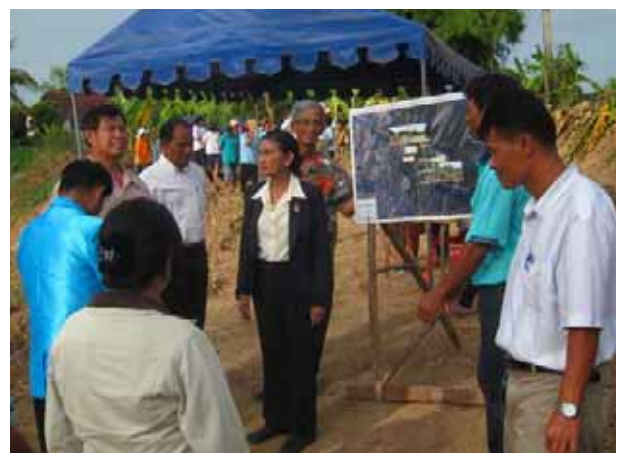

นางสุมิตรา ศรีสมบัติ

อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
ผู้ตรวจราชการ กระทรวงมหาดไทย

โดยส่วนตัวแล้วมีความสนใจในเรื่องของน้ำมาแต่เดิม มีการติดตามงานตามแนวพระราชดำริมาโดยตลอด และมีความสนใจเกี่ยวกับสารสนเทศน้ำมาก จนปี 2556 ได้มีโอกาสไปเข้าร่วมงานสัมมนาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ” ณ จังหวัดเชียงใหม่ การเข้าร่วมงานสัมมนาในครั้งนั้นทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมมากมาย โดยเฉพาะเรื่องการใช้ข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม และโรคติดมากที่มีโอกาสได้พบ ดร.สมเธร์ ตันติเวชกุล ได้รับฟังแนวคิดของท่านในเรื่องของการแก้ปัญหาน้ำโดยการนำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา น้ำ การพยากรณ์ล่วงหน้า อีกทั้งยังได้ดาวน์โหลด “NHC Thailand” application มาใช้ติดตามสถานการณ์น้ำในประเทศไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์น้ำตลอดมา

ขณะนั้น ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย จังหวัดที่มีปัญหาน้ำท่วมมาตลอด 30 ปี โดยส่วนตัวเชื่อว่าจะต้องมีวิธีที่ทำให้น้ำไม่ท่วม หรือท่วมน้อยลง หลังจากเข้าร่วมการสัมมนาทำให้เรามีข้อมูลความรู้เพิ่มขึ้น และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับในพื้นที่ของเราเอง และสามารถแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะในปีที่ผ่านมา เราทราบหากมีการบริหารจัดการน้ำด้วยการใช้ข้อมูลล่วงหน้า จ.สุโขทัย สามารถรับสถานการณ์น้ำได้ เราจึงระบายนาล่วงหน้า นอกจากนี้ จ.สุโขทัยมีการบริหารจัดการน้ำที่อาจแทรกตามรอยแตกของกำแพงกันน้ำริมแม่น้ำยม หรือน้ำมูล โดยเฝ้าระวังน้ำมูลที่จะเกิดขึ้นตามพื้นที่ต่างๆ ในเมือง ด้วยการแบ่งเวรยาม 3 กะ เฝ้าระวังตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ปีที่ผ่านมาน้ำไม่ท่วม ทั้งๆ ที่ปริมาณน้ำหลากที่ไหลผ่านสุโขทัยในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน มีปริมาณไม่ต่างจากทุกปี ทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากตนเองมีความสนใจในการเรียนรู้ บริหารจัดการน้ำ และนำความรู้ที่ได้รับจากการไปร่วมงานสัมมนา กลับมาวิเคราะห์เพิ่มเติม ลงมือปฏิบัติ และแก้ปัญหาได้จริง

นายทรงธิดักดิ์ ทิพย์คำ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านสาบ อำเภอมือง จังหวัดพะเยา

ก่อนหน้านี้ นอกจากงานบริหารทั่วไปในพื้นที่ของตนเองแล้ว งานบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ที่มีเพียงการแก้ปัญหาที่น้ำเสียที่เกิดจากอุตสาหกรรมการผลิตปลาส้ม โดยการจัดพื้นที่เฉพาะ และบำบัดน้ำก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยา แต่จากการเข้าร่วมงานสัมมนาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเข้าใจน้ำ เข้าถึงน้ำ พัฒนาน้ำ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2556 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้จุดประกายให้ผู้ที่อยู่ในฐานะคนต้นน้ำ กว๊านพะเยา นำความรู้ที่รับจากการเข้าร่วมงานสัมมนา กลับมาบริหารจัดการน้ำภายในพื้นที่ พื้นที่ และสร้างคุณค่างานบริหารจัดการน้ำแบบเหมืองฝาย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมให้กลับมามีบทบาทอีกครั้ง

ผมกลับมาจัดตั้งคณะกรรมการเหมืองฝายร่องสาบให้กลับมาใช้ระบบนี้อีกครั้ง ดูแล พื้นที่ลุ่มเหมือง และฝายหลายแห่ง เช่น ลุ่มเหมืองร่องบวบ ลุ่มเหมืองเกาะทราย ลุ่มเหมืองยาสาว มีแก้มือแก้ม ฝายใช้ระบบต่าง แต่ มีการเก็บค่าดูแลต่าง แต่ ในหัวไร่ปลายนา เพื่อใช้เป็นงบประมาณดูแลเหมืองฝาย เพราะผมเชื่อว่า การนำภูมิปัญญาในการจัดการน้ำแบบเหมืองฝายเข้ามาใช้ในระบบการจัดการน้ำอีกครั้ง จะทำให้คนในชุมชนรักกัน คุยกันและเกิดความสามัคคี

นอกจากนี้ ได้นำประเพณีการเลี้ยงผีขุนน้ำสาบ บรรจุเข้าเป็นเทศบาลัญญัติ และสนับสนุนงบประมาณในการจัดประเพณีนี้ด้วย ทั้งนี้ การจัดการน้ำในพื้นที่บ้านสาบไม่ได้ทำเพียงน้ำสาบเท่านั้น ยังมีคณะกรรมการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้น และบ้านสาบ ทำหน้าที่ดูแลต้นน้ำห้วยสาบ และห้วยต้น เชื่อมประเพณี เชื่อมงาน และเชื่อมน้ำ จัดการให้ดีทั้งคน และน้ำในพื้นที่ ก่อนจะส่งต่อความสมบูรณ์ของน้ำ และคนลงสู่กว๊านพะเยาที่เปรียบเสมือนดังทะเลสาบสายชีวิตของคนพะเยา

2) จัดทำ “พิพิธภัณฑธรรมชาติจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ”

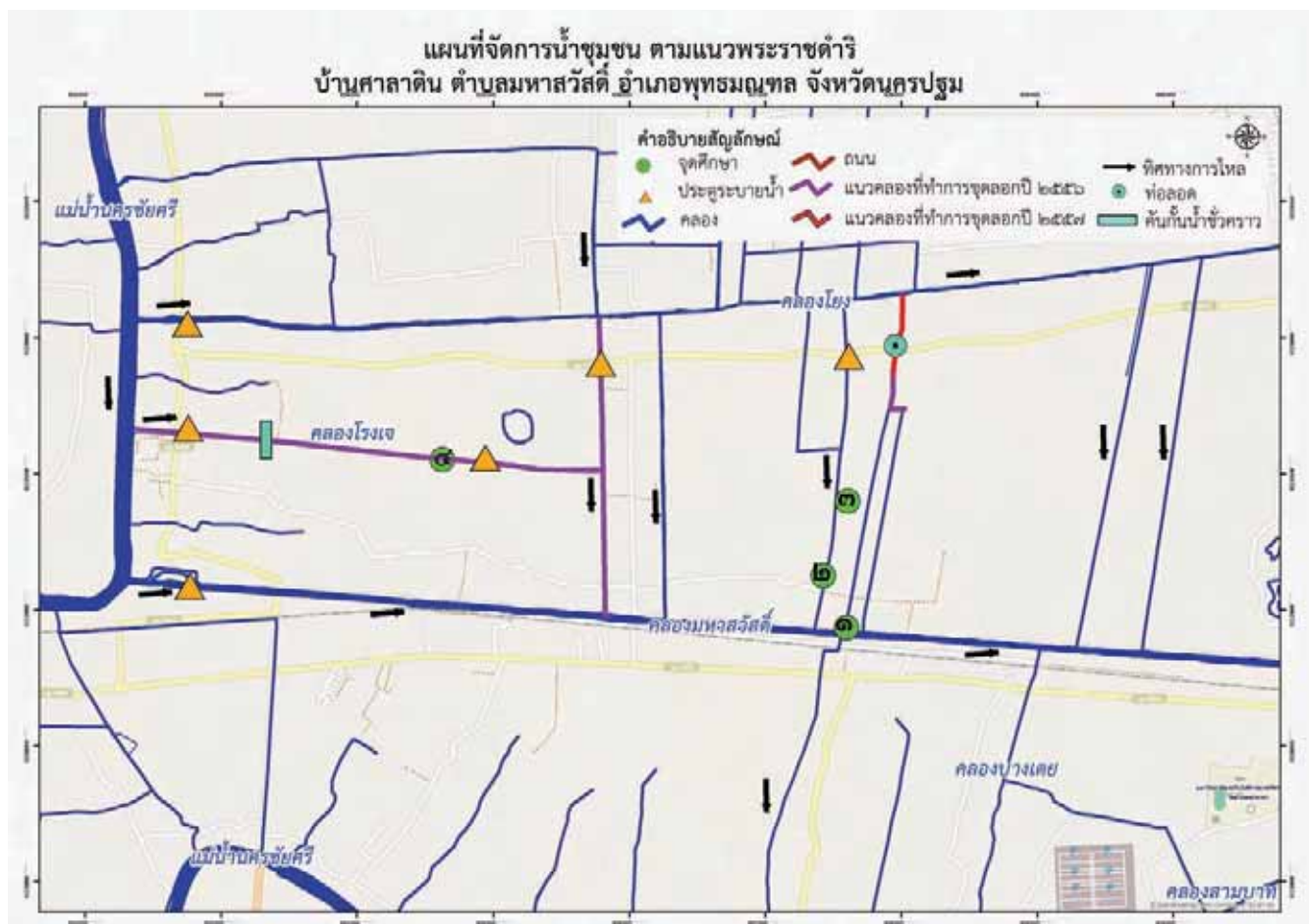
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา อุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย ทรงเรียกว่า “พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต” เป็นตัวอย่างการบริหารจัดการ ดิน น้ำ ป่า เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) จึงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ค้นหาชุมชนที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปใช้บริหารจัดการน้ำในพื้นที่จนประสบความสำเร็จ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ผ่านการ “ประกวดการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550” รับรางวัลด้วยพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นับเป็นจุดเริ่มต้นการเกิดเครือข่ายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน

ในพื้นที่ตัวอย่าง ที่พร้อมถ่ายทอดความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ในพื้นที่ดำเนินงานจริง เพื่อให้ผู้เข้าชมได้นำความรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามลักษณะพื้นที่และภูมิสังคม ซึ่งในปี พ.ศ. 2556 ได้เริ่มดำเนินงาน รวม 2 พื้นที่ ได้แก่

“พิพิธภัณฑธรรมชาติ จัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” บ้านศาลาดิน อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

ซึ่งเป็น 1 ใน 8 พื้นที่ประเดิมเริ่มแรก ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อ ปี พ.ศ. 2518 เพื่อให้ชาวบ้านได้เป็นที่ทำกินและทำเกษตร ปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตร ที่ล้อมรอบด้วยชุมชนเมืองและบ้านจัดสรร ดำเนินวิถีเกษตรตามหลักทฤษฎีใหม่ และเชื่อมต่อคลองต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ชุมชนบ้านศาลาดินประสบปัญหาน้ำท่วมและน้ำเน่าเสีย เนื่องจากไม่มีการระบายน้ำส่งยังคลองสายต่างๆ เพราะมีการสร้างประตูน้ำกั้นคลองหลายสาย เพื่อควบคุมระดับน้ำท้ายประตู รวมทั้งเกิดการสร้างถนนผ่านในชุมชน ทำให้วิถีการสัญจรเปลี่ยนจากคลองเป็นใช้ถนน ทำให้การดูแลรักษาคลองตื้นเขินลง คลองจึงประสบปัญหาวัชพืช มีการทิ้งขยะ และน้ำเน่าเสียเพิ่มขึ้น

จนในปี พ.ศ. 2540 ชุมชนบ้านศาลาดิน ร่วมกันเก็บวัชพืช ดูแลรักษาลำคลองและจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อฟื้นฟูคลองมหาสวัสดิ์ และในปี พ.ศ. 2553 ชุมชนบ้านศาลาดิน ร่วมกันติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือน ปรับสภาพน้ำก่อนไหลลงสู่ลำคลอง เพื่อรักษาคุณภาพน้ำ ใช้น้ำจุลินทรีย์ และอีเอ็มบอล ช่วยปรับสภาพน้ำ รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ ร่วมกันขุดลอกคลอง ดึงคันกั้นน้ำชั่วคราว เพิ่มระบบระบายน้ำ เพื่อให้คลองกลับมาใช้สัญจรได้ และทำให้น้ำในระบบไหลเวียน ช่วยลดปัญหาน้ำท่วม และน้ำเสียที่ชุมชน ประสบมาแล้วกว่า 35 ปี

แผนที่จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ บ้านศาลาดิน ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

อดีต

ปัจจุบัน

คลองมหาสวัสดิ์

นาบัว

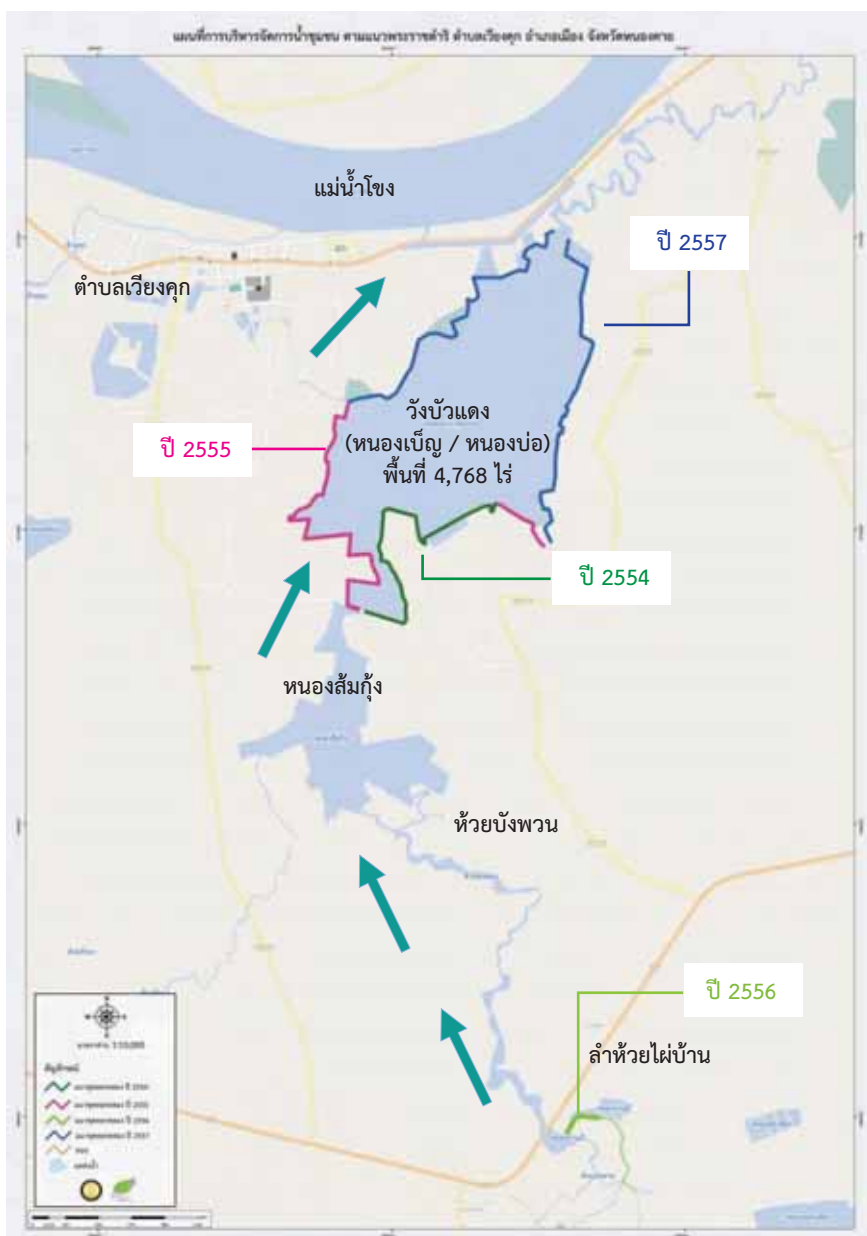
บ้านศาลาดิน ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

แปลงทฤษฎีใหม่ในพื้นที่พระราชทาน
ดำเนินงานร่วมกัน คณะกรรมการน้ำชุมชนบ้านศาลาดิน องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และมหาวิทยาลัยมหิดล
ขยายผล สู่หมู่บ้านพฤษา

“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” วังบัวแดง อ.เมือง จ.หนองคาย โดยวังบัวแดงเป็นแกนกลาง ขยายผลการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน เริ่มจาก ต.เวียงคุก ขยายไปสู่ 2 ตำบล ต.พะโค และ ต.บึงพวน เกิดการเชื่อมต่อแหล่ง

น้ำ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนร่วมกัน โดยมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ สนับสนุนการใช้ข้อมูล แผนที่ การมีส่วนร่วมระหว่างมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภาคประชาชน ท้องถิ่น จังหวัด และภาครัฐและติดตามประเมินผลการทำงาน

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ การจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ วังบัวแดง
ต.เวียงคุก อ.เมือง จ.หนองคาย

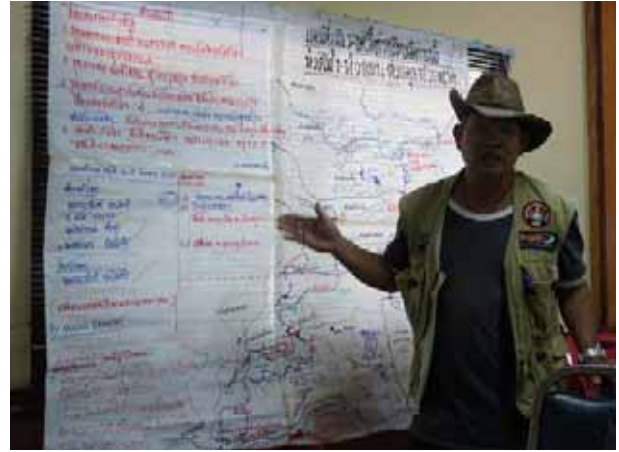

นายกฤษฎ์ ปานมีศรี

ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลเวียงคุก

ภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ทำงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทำให้เกิดแหล่งน้ำและเส้นทางน้ำที่เคยมีในอดีตคืนมา เกิดระบบเชื่อมต่อทางน้ำเข้า - ออก ตามสภาพภูมิประเทศ เกิดแนวเขตหนองน้ำอย่างชัดเจน ป้องกันการบุกรุก ทำให้แต่ละชุมชน น้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการน้ำ มีการผสานความคิด เทคโนโลยีและภูมิปัญญา นำมาพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่ายดำเนินงานชัดเจนมากขึ้น ทั้งยังได้รับความรู้ ความช่วยเหลือจาก มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เกิดพิพิธภัณฑสถานชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ วังบัวแดง จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2556 ทำให้ 3 ตำบล คือ ต.พระธาตุบังพวน ต.เวียงคุก และต.ปะโค ซึ่งเป็นพื้นที่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ร่วมกัน เป็นกรรมการพัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำเป็นระบบนิเวศเดียวกัน

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกๆ ภาคส่วนที่ให้ความช่วยเหลือ กับโครงการนี้ ขอพระเจ้าอวยพรทุกท่าน

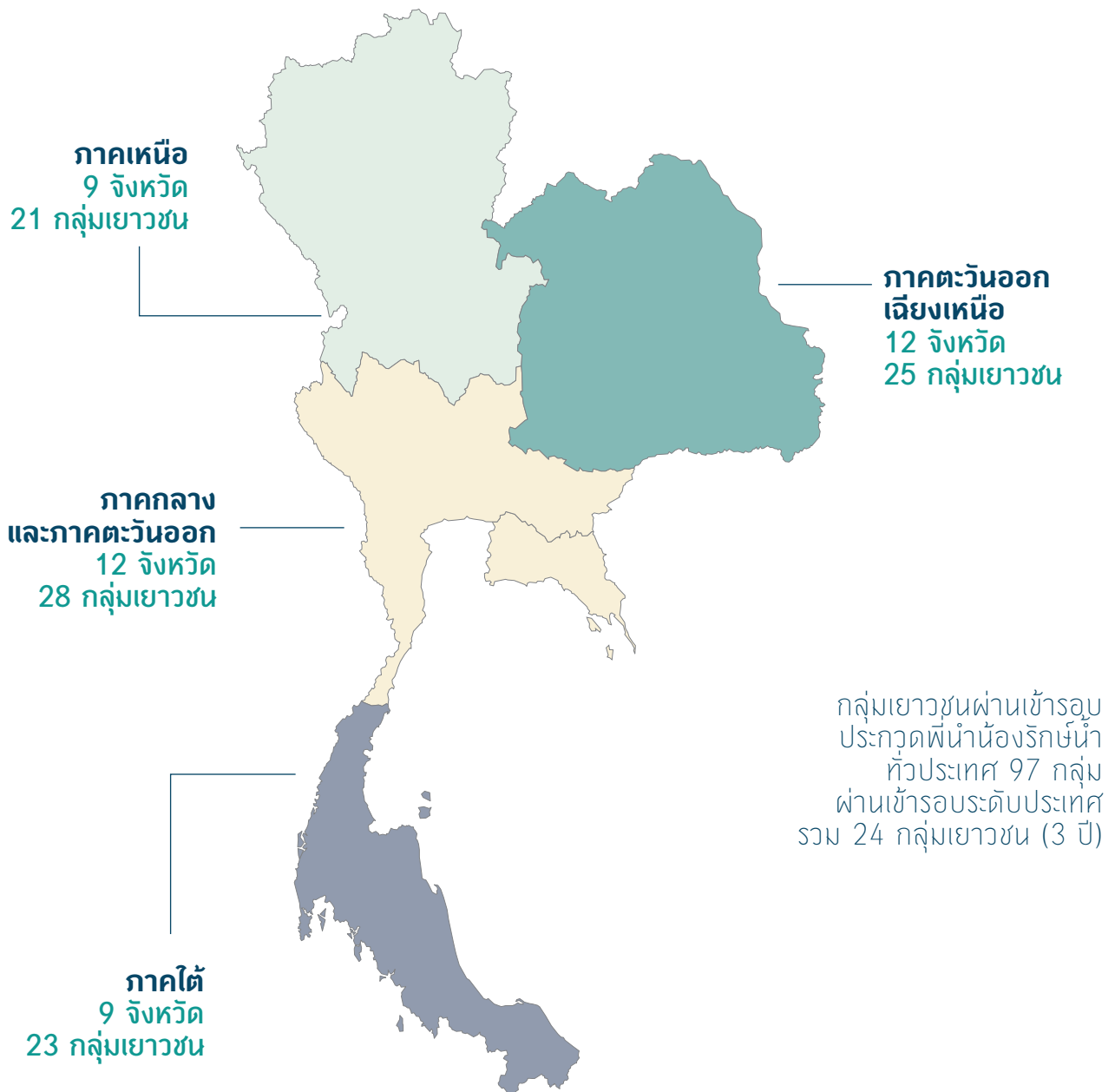

3) โครงการพื้าน้องรักษน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

โครงการพื้าน้องรักษน้ำ ตามแนวพระราชดำริ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ ปี พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบันเป็นปีที่ 5 มีกลุ่มเครือข่ายเยาวชนร่วมโครงการจากทั่วประเทศ จำนวน 97 กลุ่ม โดยเน้นสนับสนุนให้เยาวชนได้พัฒนาทักษะและเรียนรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เยาวชนได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน อันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรน้ำของชุมชนที่เยาวชนเหล่านั้นเป็นเจ้าของ

รวมถึงเชื่อมโยงไปสู่เยาวชนกลุ่มอื่น ๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายการรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ผ่านกระบวนการคิด ไตร่ตรอง ตัดสินใจ และลงมือทำร่วมกันทั้งในระดับมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน ในกรณีนี้ เยาวชนยังได้รับการสร้างทักษะในการประสานการพัฒนา กับหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบทั้งในระดับชุมชน และระดับประเทศ เพื่อไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนได้ในที่สุด

เครือข่ายเยาวชนพื้าน้องรักษน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

เยาวชนรับพระราชทานโล่รางวัลชนะเลิศการประกวด ปี พ.ศ. 2553

ร่วมกันทำจิตอาสาและเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ

เยาวชนรับพระราชทานโล่รางวัลชนะเลิศการประกวด ปี พ.ศ. 2554-2555

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายสืบสานแนวพระราชดำริ

นายพรพิทักษ์ ขาวอ่อน

ประธานกลุ่มเยาวชนคนรักน้ำ

โรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม จ.พัทลุง

กระผมในนามตัวแทนของกลุ่มเยาวชนคนรักน้ำโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม ซึ่งได้ส่งโครงการรักษาน้ำคลองตลิ่งชันเข้าร่วมประกวดในการประกวดนั้นจะต้องมีการคัดเลือกทั้งในระดับภาคและระดับประเทศตามลำดับ ในการคัดเลือกตัวแทนนั้นจะมีการจัดค่ายให้ความรู้กับเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดโครงการทุกๆโครงการ ซึ่งกระผมเองก็เป็นหนึ่งในเยาวชนที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมค่ายซึ่งค่ายแต่ละค่ายได้สอนความรู้หลากหลายด้านสอนให้ทุกคนทำงานเป็นระบบ ทำงานโดยมีแบบแผน ที่สำคัญได้สอนและบอกแนวทางการบริหารจัดการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและพระราชดำรินด้านอื่นๆของพระองค์ท่าน ทำให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับโครงการของตนเองที่ได้ส่งเข้าประกวด เมื่อจบจากค่ายไปกลุ่มเยาวชนก็สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง นำไปใช้กับโครงการในด้านต่างๆ รวมถึงกลุ่มของกระผมด้วย และหลังจากการประกวดแล้วยังได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการน้ำและด้านอื่นๆนั้นไปถ่ายทอดสู่รุ่นน้องหรือบุคคลอื่นๆที่ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านนั้น ทำให้ก่อเกิดโครงการอนุรักษ์ในด้านต่างๆขึ้นอีกมากมาย เช่น กลุ่มเยาวชนคนรักน้ำโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคมที่ก่อเกิดโครงการรักษาน้ำคลองป่าพะยอมขึ้นหลังจากที่ได้ทำโครงการรักษาน้ำคลองตลิ่งชันจนประสบความสำเร็จคือจากการที่กลุ่มเยาวชนได้ลงพื้นที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและรวมไปถึงการอนุรักษ์สัตว์น้ำการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดลำคลองตลิ่งชันได้มีความตระหนักในการใช้น้ำมากขึ้น จึงเห็นได้ว่าโครงการอนุรักษ์น้ำและโครงการอนุรักษ์ในด้านอื่นๆจะไม่สิ้นสุดเพราะมีการถ่ายทอดความรู้กันเป็นรุ่นต่อรุ่นดังชื่อของโครงการ “พื้นำน้องรักน้ำ” ตามแนวพระราชดำริ

นายพรพิทักษ์ ขาวอ่อน

ประธานกลุ่มเยาวชนคนรักน้ำ

โรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม จ.พัทลุง

กระผมในนามตัวแทนของกลุ่มเยาวชนคนรักน้ำโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม ซึ่งได้ส่งโครงการรักษาน้ำคลองตลิ่งชันเข้าร่วมประกวดในการประกวดนั้นจะต้องมีการคัดเลือกทั้งในระดับภาคและระดับประเทศตามลำดับ ในการคัดเลือกตัวแทนนั้นจะมีการจัดค่ายให้ความรู้กับเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดโครงการทุกๆโครงการ ซึ่งกระผมเองก็เป็นหนึ่งในเยาวชนที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมค่ายซึ่งค่ายแต่ละค่ายได้สอนความรู้หลากหลายด้านสอนให้ทุกคนทำงานเป็นระบบ ทำงานโดยมีแบบแผน ที่สำคัญได้สอนและบอกแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและพระราชดำรินด้านอื่นๆของพระองค์ท่าน ทำให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับโครงการของตนเองที่ได้ส่งเข้าประกวด เมื่อจบจากค่ายไปกลุ่มเยาวชนก็สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง นำไปใช้กับโครงการในด้านต่างๆ รวมถึงกลุ่มของกระผมด้วย และหลังจากการประกวดแล้วยังได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการน้ำและด้านอื่นๆนั้นไปถ่ายทอดสู่รุ่นน้องหรือบุคคลอื่นๆที่ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านนั้น ทำให้ก่อเกิดโครงการอนุรักษ์ในด้านต่างๆขึ้นอีกมากมาย เช่น กลุ่มเยาวชนคนรักน้ำโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคมที่ก่อเกิดโครงการรักษาน้ำคลองป่าพะยอมขึ้นหลังจากที่ได้ทำโครงการรักษาน้ำคลองตลิ่งชันจนประสบความสำเร็จคือจากการที่กลุ่มเยาวชนได้ลงพื้นที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและรวมไปถึงการอนุรักษ์สัตว์น้ำการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดลำคลองตลิ่งชันได้มีความตระหนักในการใช้น้ำมากขึ้น จึงเห็นได้ว่าโครงการอนุรักษ์น้ำและโครงการอนุรักษ์ในด้านอื่นๆจะไม่สิ้นสุดเพราะมีการถ่ายทอดความรู้กันเป็นรุ่นต่อรุ่นดังชื่อของโครงการ “พื้าน้องรักน้ำ” ตามแนวพระราชดำริ

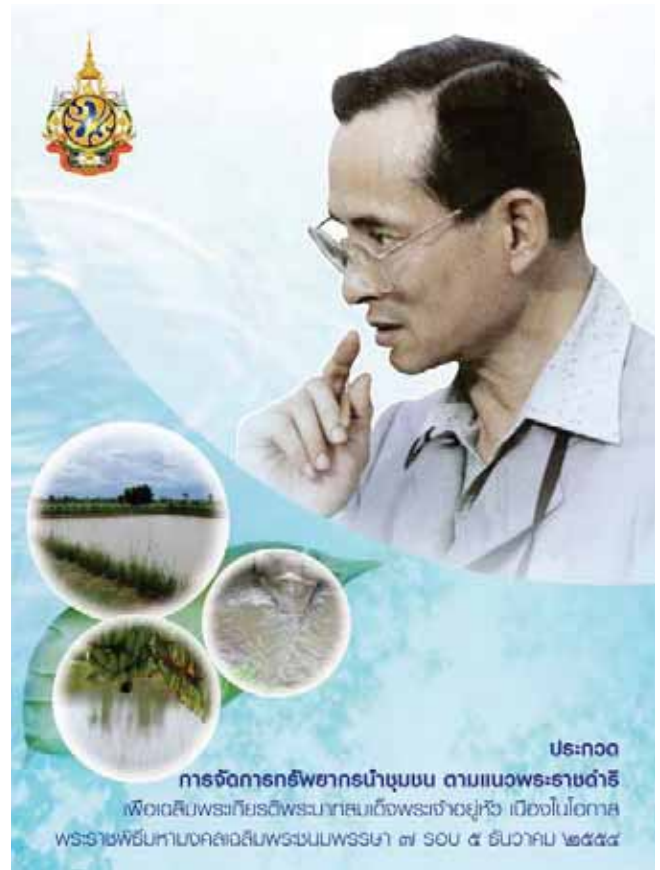

ปี พ.ศ. 2555

4) จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลสำเร็จ ของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

เป็นการขยายผลความสำเร็จ และใช้วิธีสื่อสารด้วยหนังสือ
การ์ตูน และภาพเคลื่อนไหว ทำให้คนทั่วไปเข้าใจการจัดการน้ำชุมชน
ง่ายขึ้น และสามารถไปปรับใช้ได้จนสำเร็จจริง ซึ่งในปี 2555-2556
ได้ถ่ายทอดผลสำเร็จ จำนวน 5 กรณี แบ่งตามสภาพภูมิประเทศ
พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่น้ำแล้ง-น้ำหลาก พื้นที่น้ำกร่อย พื้นที่ลุ่มแม่น้ำ
และพื้นที่ชลประทาน ประกอบด้วย

- หนังสือประกวดการจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
- หนังสือรณรงค์เครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนว
พระราชดำริ
- แผ่นพับมูลนิธิฯ

หนังสือรวบรวมกรณีแบบอย่างชุมชน
และหนังสือรื้อฟื้นชุมชน จากการประกวด
การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ ปีที่ 1 -5

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Utokapat Foundation
 Under Royal Patronage of H.M. the King.

น้ำคือชีวิต
 "Water is Life"

พระราชดำริของ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
 พระราชทานเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙
 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน สว่างรัตนโกสินทร์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

รายงานคณะกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ส.ท. ทรงเป็นประธาน
 ดร. จิรายุ ธิราชกุล ณ อยุธยา
 ศ.ดร. โนวัช ธิษะพัชร์
 ศ.ดร. เกษม จันทะนันทน์
 นายวิชาญ วงศ์สมาน
 นายศิโรตธ ธรรมธาดา
 นางสาววิภาวรรณ วรรณศรีวรรณ
 ดร. รพีพร จิตตชน
 ดร. วรเชษฐ วัฒนศิริ

ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์
 ประธานกรรมการ
 กรรมการ
 กรรมการ
 กรรมการ
 กรรมการ
 กรรมการและเลขาธิการ
 กรรมการและเลขาธิการ
 กรรมการและเลขาธิการ

ร่วมบริจาคได้ที่
 บัญชีเงินฝาก ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนศรีอยุธยา
 ชื่อบัญชี "มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์"
 บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๑๑-๐-๒๒๕๐๙-๗

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
 พระราชวังดุสิต (สนามเสือป่า) อาคาร ๖๐๕ ถนนศรีอยุธยา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
 โทร : ๐๒ ๖๔๒ ๙๐๑๑ โทรสาร : ๐๒ ๖๔๒ ๙๐๑๒
 อีเมล : admin@utokapat.org เว็บไซต์ : www.utokapat.org

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๔๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการกระจายเสียง การถ่ายทอดสด และการให้บริการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ทุกแห่งทั่วประเทศตามวงเงิน เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้เป็นทุนประเดิมสำหรับการก่อตั้งมูลนิธินี้ เพื่อสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเรื่องนี้

มูลนิธิมีวัตถุประสงค์หลัก :

๑. ดำเนินการตามพระราชประสงค์
๒. ส่งเสริม สนับสนุน การรวบรวมและจัดทำข้อมูลความรู้เรื่องน้ำ และเผยแพร่เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง
๓. ส่งเสริม สนับสนุน งานวิจัยและพัฒนาสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
๔. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลเพื่อการกุศล และองค์การสาธารณประโยชน์ เพื่อสาธารณประโยชน์
๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการเมืองแต่ประการใด

“เข้าใจน้ำ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “เข้าใจน้ำ”

“เข้าถึงน้ำ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “เข้าถึงน้ำ”

“พัฒนา”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “พัฒนา”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “เข้าใจน้ำ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “เข้าถึงน้ำ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินจำนวน ๑๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการ “พัฒนา”

แผ่นพับประชาสัมพันธ์มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

หนังสือรุ่นเยาวชนประกวดพื้นำน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ

ปี พ.ศ. 2556

หนังสือรวบรวมกรณีแบบอย่างชุมชน

หนังสือการ์ตูน “ปฏิบัติการชุมชนรักษาน้ำ ตามแนวพระราชดำริ”

หนังสือรุ่นเยาวชนประกวดพื้นำน้องรักษาน้ำ
ตามแนวพระราชดำริ

เข้าถึง

เมื่อชุมชนมีความเข้าใจการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ และขยายผลสำเร็จเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ได้เกิดการทำงานแบบหุ้นส่วน ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยนั้น เป็นแนวทางของมูลนิธิชัยพัฒนา และมูลนิธิอุทกพัฒน์ ที่จะดึงสถาบันการศึกษามาร่วมในงานวิจัยต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงให้อาจารย์มหาวิทยาลัยเกิดความรู้ ความเข้าใจในงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และงานของชุมชน ให้เข้าใจงานจัดการทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ อย่างถูกต้อง

มูลนิธิอุทกพัฒน์ สร้างแบบอย่างการพึ่งตนเอง ในการจัดรูปที่ดิน พัฒนาระบบกระจายน้ำ วิเคราะห์สมดุลน้ำ ทำแผนเพาะปลูก เกิดกลุ่มร่วมคิด ร่วมผลิต ร่วมขาย ผ่านงานด้านเข้าถึง ได้แก่ งานสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในด้านบริหารจัดการน้ำในสถานการณ์น้ำต่างๆ ตามภูมิสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เกิดการมีส่วนร่วมปฏิบัติเรื่องบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม ประกอบด้วย 1) กลุ่มวนเกษตร (ต้นน้ำ) 2) กลุ่มทฤษฎีใหม่ (น้ำแล้ง – น้ำหลาก) และ 3) กลุ่มสมดุลนิเวศท้ายน้ำ (น้ำเสีย – น้ำกร่อย – คุณภาพน้ำ) และสร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ทั้งในภาวะวิกฤตและภาวะปกติได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเสริมภูมิคุ้มกัน และความมั่นคงด้านน้ำในระดับชุมชน ให้แก่ภาคการศึกษา จากสถาบันการศึกษา จำนวน 3 แห่ง และเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนฯ ดังนี้

1) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ดำเนินงานสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในภาคเหนือ จำนวน 13 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนบ้านม่วงชุม ชุมชนบ้านป่าแงะ ชุมชนบ้านโป่งไฮ ชุมชนบ้านโป่ง ชุมชนบ้านสบลี ชุมชนบ้านทุ่งฮ้าง ชุมชนบ้านแม่เชียงรายลุ่ม ชุมชนบ้านน้ำปุก ชุมชนบ้านดอนชัย ชุมชนบ้านร้องแง ชุมชนบ้านแม่ระวาน ชุมชนบ้านดงผาปูน และชุมชนบ้านทุ่งมหาศาล

2) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดำเนินงานสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 พื้นที่ และภาคกลางจำนวน 1 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนบ้านแสงตะวัน ชุมชนบ้านกุดขาคีม ชุมชนบ้านตาตโตน ชุมชนบ้านท่าค้อ ชุมชนบ้านนาเจริญ ชุมชนตำบลบุงคล้า ชุมชนตำบลเวียงคุก ชุมชนบ้านเพ็กเพื่อย ชุมชนป่าภูถ้ำ ภูกระแต ชุมชนบ้านคำปลาหลาย และกลุ่มบริการการใช้น้ำเกษตรพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก

3) มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดำเนินงานสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมในภาคใต้ จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนบ้านปากซวด ชุมชนบ้านปะกาสะรัง ชุมชนบ้านท่าด่าน ชุมชนบ้านปิยะมิตร 3 และชุมชนบ้านควน

4) เครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ รวม 41 พื้นที่

ดำเนินงานในกลุ่มตัวอย่างของวนเกษตร จำนวน 9 พื้นที่ ดำเนินงานในพื้นที่ 350 ไร่ 491 ครัวเรือน ทำเกษตรเสริมในพื้นที่ป่าปลูกไม้ท้องถิ่น และไม่เศรษฐกิจ ให้อาหารและเพิ่มรายได้ และกลุ่มตัวอย่างของทฤษฎีใหม่ จำนวน 32 พื้นที่ ดำเนินงานในพื้นที่ 1,068 ไร่ 129 ครัวเรือน ปรับรูปที่ดิน จัดการน้ำเหมาะสมกับพื้นที่และการผลิตทำเกษตรผสมผสาน สร้างความมั่นคงเรื่องอาหารและเพิ่มรายได้ และจากการดำเนินงาน “เข้าถึง” ปี พ.ศ. 2556 เกิดมูลค่ารายได้เฉลี่ยที่ชุมชนดำเนินงานวนเกษตร ประมาณปีละ 3,595 บาทต่อครัวเรือน และดำเนินงานทฤษฎีใหม่ ประมาณปีละ 16,693 บาทต่อครัวเรือน

ผลการดำเนินงาน “เข้าถึง” ปี พ.ศ. 2556

ภาคเหนือ
8 จังหวัด
16 พื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10 จังหวัด 17 พื้นที่

ภาคกลาง
1 จังหวัด
1 พื้นที่

ภาคใต้
4 จังหวัด
7 พื้นที่

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สร้างแบบอย่างการพึ่งตนเอง ในการจัดรูปที่ดิน เพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ วิเคราะห์สมดุล น้ำ ทำแผนเพาะปลูก เกิดกลุ่มร่วมคิด ร่วมผลิต ร่วมขาย

ดำเนินงานด้านเข้าถึง 41 พื้นที่

วนเกษตร
9 พื้นที่

ทำเกษตรเสริมในพื้นที่ป่า ปลูกไม้ท้องถิ่น และไม้เศรษฐกิจ เพิ่มความมั่นคงทางอาหาร ในพื้นที่ 350 ไร่

ทฤษฎีใหม่
32 พื้นที่

ชุมชนปรับรูปที่ดิน จัดการน้ำเหมาะสม กับพื้นที่และการผลิต ทำเกษตรผสมผสาน สร้างความมั่นคงเรื่องอาหาร และเพิ่มรายได้ ในพื้นที่ 1,068 ไร่

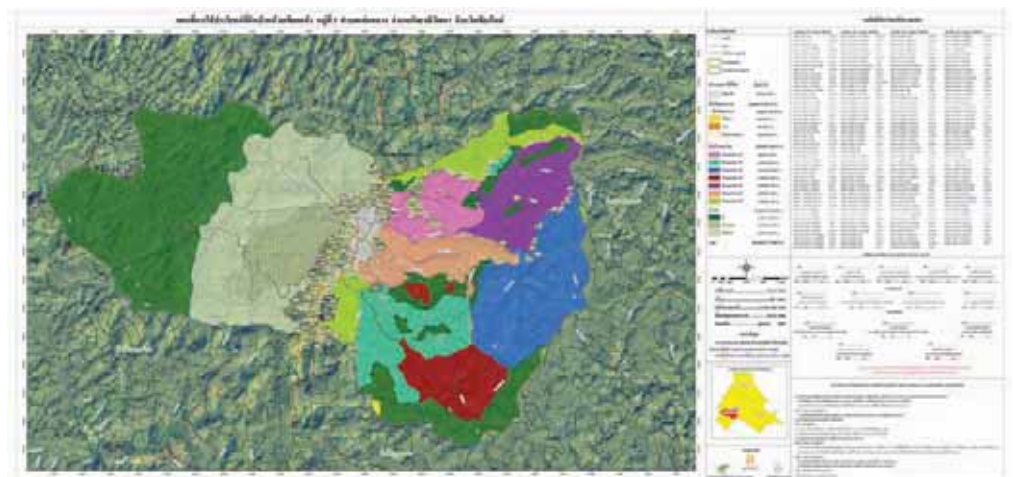

ต้นแบบการจัดทำข้อมูลและแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ตำบล (ต.แจ่มหลวง อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่) โดยใช้กระบวนการซึ่งตัวชาวบ้านเป็นผู้สำรวจ และจัดทำแผนที่ด้วยตนเอง เกิดการลงนามรับรองแผนที่ และแผนบริหารจัดการทรัพยากรป่าต้นน้ำร่วมกันของภาคีเครือข่าย ครอบคลุม 23 ชุมชน 3 ตำบล 4 ลุ่มน้ำ พื้นที่ 189,566.01 ไร่ และจัดทำ เอกสารแผนที่รายแปลง (โฉนดชุมชน) 3,341 แปลง

เปลี่ยนแนวคิดจากการทำไร่หมุนเวียนมาเป็นเกษตรตาม แนวทฤษฎีใหม่ ลดรายจ่ายครัวเรือน 53,900 บาทต่อปี และมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น 191,000 บาทต่อปี ด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ยังชีพ การทำวนเกษตรพึ่งพิงป่า เพิ่มความมั่นคงในชีวิต อาหาร และรายได้

ตัวอย่างเอกสารแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย เส้นทางน้ำ แผนที่ฝ่าย แนวเขตที่ทำกิน และแนวเขตป่าชุมชน

นายภูมิสิทธิ์ มหาสุวีระชัย

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผมได้มีโอกาสร่วมดำเนินงานด้านการบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยรับผิดชอบชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แนวคิดการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาชุมชนโดยเริ่มต้นจากการจัดการทรัพยากรน้ำโดยชุมชนเพื่อชุมชน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวผมเห็นว่าเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ดีมาก เพราะเป็นการเชื่อมการพัฒนาแบบล่างสู่บนและบนสู่ล่างเข้าด้วยกัน

ตลอดระยะเวลา 2 ปี ที่ได้ร่วมงานมา พบว่าปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นผลพวง จากการปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างในการจัดเก็บน้ำที่ถูกต้องตามสภาพภูมิศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ ทำให้สมาชิกชุมชนมีน้ำอุปโภค บริโภคเพียงพอในฤดูแล้ง มีน้ำเก็บกักไว้ใช้ทำการเกษตรนอกฤดูฝน หลายชุมชนที่ไม่สามารถทำการเกษตรใดๆ ได้เลยในฤดูแล้ง ได้ปรับวิถีการเพาะปลูกจากนาข้าว เป็นพืชอายุสั้นที่ใช้น้ำน้อย เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน และพริก เป็นต้น ทำให้ครัวเรือนมีรายได้จากการขายผลผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งถือเป็นมูลค่าทางตัวเงินที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน

สิ่งสำคัญอีกประเด็นที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นมูลค่าได้ คือ การที่ชุมชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำได้ด้วยตนเอง สามารถเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้การบริหารจัดการตนเอง และชุมชนในแง่อื่นๆ ที่สามารถพัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

นายเดชา นทีโต

ผู้แทนเครือข่ายลุ่มน้ำแม่ละอูป
ต.แจ่มหลวง อ.กัลยาณิวัฒนา
จ.เชียงใหม่

นับเป็นความโชคดีของชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำแม่ละอูป ที่ได้รับคัดเลือกเป็นชุมชนตัวอย่างการใช้ประโยชน์ที่ดินภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ ด้านการบริหารจัดการน้ำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประยุกต์ใช้พัฒนาท้องถิ่น การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำการเกษตรแบบเดิม มาทำรูปแบบทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรอินทรีย์ มีการวางแผนปรับปรุงที่ดิน การจัดการระบบน้ำ และการวางแผนการผลิต โดยสร้างเงื่อนไขคือ คัดเลือกตัวแทนชุมชนที่มีความพร้อม ความสนใจ และสามารถจัดทำระบบข้อมูล เช่นการบันทึกข้อมูล รายรับ รายจ่าย ข้อมูลพื้นที่ทำกิน โดยมีเป้าหมาย 2 ระดับ คือ ลดรายจ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้จากการผลิต จากข้อมูลที่ได้ สมาชิก สามารถสรุปเป้าหมายได้ทั้ง 2 ระดับ สามารถสรุปบทเรียน เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพทางเลือก และเป็นแหล่งผลิตพืชผักปลอดภัยให้กับอำเภอกัลยาณิวัฒนาอีกด้วย

นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญเรื่องการเฝ้าระวังภัยพิบัติ ได้รับการสนับสนุนโครงการฯ โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานท้องถิ่นในการเชื่อมโยงเครือข่ายป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติเพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สินและชุมชนจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ชุมชนมีความอบอุ่นใจเพิ่มมากขึ้นที่สามารถเรียนรู้ในการป้องกัน ปรับตัวแก้ไขทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในการนี้ขอขอบพระคุณทางมูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ที่ให้ความสำคัญและห่วงใยต่อชุมชนของเรา จึงขอสัญญาว่าจะสู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของเราให้ดีขึ้นตลอดไป

พัฒนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ โดยการแก้ปัญหของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ที่ตรงจุด มูลนิธิ ได้น้อมนำหลักการทรงงาน **คิด Macro ทำ Micro** มาปรับใช้ในการดำเนินงาน

มูลนิธิ สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน (Micro) ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ และลงมือทำงานร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของ และ มูลนิธิ สนับสนุนการนำวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม โดยชุมชนสามารถ “หาน้ำได้” “เก็บน้ำไว้” “ใช้น้ำเป็น” และ “บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ” สามารถเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สามารถถ่ายทอดความสำเร็จไปยังชุมชนอื่น นำไปสู่การขยายเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนต่อไป

1) งานพัฒนาปี 2555

ในปี 2555 มูลนิธิ ดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดและขยายผลเครือข่าย**บริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ** ที่เน้นเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน โดยมีแผน และผลการดำเนินงาน 2 เรื่อง ดังนี้

1.1. **โครงการปลูกต้นไม้ชะลอน้ำ (ต้นไคร้หนุ่ และต้นไคร้) ในลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555** ดำเนินงาน ร่วมกันของเครือข่ายลุ่มน้ำยม เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมแม่น้ำ ลำห้วย และแหล่งน้ำ โดยปลูกต้นไม้ชะลอน้ำ เช่น ต้นไคร้หนุ่ ต้นไคร้หนุ่ เสริมด้วยแฝก ในพื้นที่ป่าและลำห้วย บริเวณลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยม และลุ่มน้ำน่าน (ไคร้หนุ่ เป็นไม้ที่ปลูกริมตลิ่ง มีรากลึก ส่วนไคร้หนุ่ ปลูกในลำน้ำ รากยึดดินดี สามารถช่วยชะลอน้ำได้) โดยได้ดำเนินการปลูกต้นไคร้หนุ่ และไคร้หนุ่ จำนวน 34,500 ต้น ระยะทางรวม 30.1 กิโลเมตร ใน 22 ชุมชน พื้นที่ 7 จังหวัด 3 ลุ่มน้ำหลัก และ 2 ลุ่มน้ำสาขา ประกอบด้วย

- จังหวัดแพร่ จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลสะเอียบ ชุมชนตำบลแม่หล่าย
- จังหวัดน่าน จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลงอบ ชุมชนตำบลสะเนียน ชุมชนตำบลและ ชุมชนตำบลแม่จริม และชุมชนตำบลดงผาปูน
- จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้อง
- จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านปากท่า
- จังหวัดพะเยา จำนวน 10 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวิทยาลัย เทคโนโลยี และการจัดการปง ชุมชนบ้านดอนเงิน ชุมชนบ้านสันตันผึ่ง ชุมชนบ้านท่าร่อง ชุมชนบ้านแม่อิง ชุมชนบ้านสันตันตู่ ชุมชนบ้านสันป่าจั่วงาม ชุมชนบ้านสันป่าพาด ชุมชนบ้านแม่อิงสันกลาง และชุมชนบ้านสันป่าจั่ว
- จังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหนองแม่ระวัง และชุมชนตำบลนาทุ่ง
- จังหวัดพิจิตร จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลบางลาย

โครงการปลูกต้นไม้ชะลอน้ำ (ต้นไคร้หนูนุ่น และต้นไคร้) ในลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน
เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555

ดำเนินการปลูกต้นไคร้หนูนุ่นและไคร้ 28,900 ต้น ระยะทางรวม 25.5 กิโลเมตร
13 ชุมชน 1,420 คน ในพื้นที่ 6 จังหวัด 3 ลุ่มน้ำหลัก และ 20 ลุ่มน้ำสาขา
จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดพะเยา
และจังหวัดสุโขทัยในพื้นที่ลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำยม และลุ่มน้ำน่าน

กิจกรรมปลูกต้นไม้ชะลอน้ำ (ต้นไคร้หนูนุ่น และต้นไคร้)

ปลูกไคร้หนูนุ่นตามแนวตลิ่งลำน้ำยมระยะทาง 3 กิโลเมตร
พื้นที่ชุมชนตำบลแม่หล่าย ต.แม่หล่าย อ.เมือง จ.แพร่
จำนวน 3,000 ต้น

ปลูกแฝกและไคร้หนูนุ่นตามแนวตลิ่งลำน้ำยมระยะทาง 1 กิโลเมตร
พื้นที่ชุมชนบ้านดอนเงิน ต.ออย อ.ปง จ.พะเยา
จำนวน 2,000 ต้น

ปลูกแฝกและไคร้หนูนุ่นตามแนวตลิ่งลำน้ำยมระยะทาง 2 กิโลเมตร
พื้นที่ชุมชนบ้านสันต้นฝ้าย ต.แม่ฮือง อ.ภูพาน จ.เลย
จำนวน 1,000 ต้น

1.2. **ดำเนินงานปรับปรุงฟื้นฟูโครงสร้างน้ำเดิม และพัฒนาแหล่งน้ำ** ในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บริเวณพื้นที่เทือกเขาพระ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ เจ้าคุณวชิระปทุมรักษ์ และคุณสุรจนา สีนานนท์ ศรีอักษร โดยดำเนินการสำรวจ และสรุปสถานะของแหล่งน้ำธรรมชาติ และโครงสร้างภายในพื้นที่ ร่วมกับจังหวัด

นครสวรรค์ อำเภอหนองบัว ชลประทานจังหวัด โยธาธิการ และผังเมือง และสำนักงานที่ดิน เพื่อสรุปแผนการพัฒนา และบริหารจัดการน้ำชุมชนร่วมกัน โดยในปี 2555 จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดำเนินการขุดลอกคลองวังเหียง ระยะทาง 50 เมตร เพื่อเปิดทางน้ำทำให้สามารถกักเก็บ และระบายน้ำได้

นายชัยโรจน์ มีแดง
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์
ลงพื้นที่คลองไม้แดงร่วมกับผู้แทนจาก
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2) งานพัฒนาปี 2556

มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ น้อมนำพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ คัดเลือกตัวอย่างชุมชน ที่ประสบความสำเร็จ แบ่งตามลักษณะพื้นที่ ซึ่งมูลนิธิอุทกพัฒนาฯ สนับสนุน เรื่องการใช้ข้อมูล แผนที่ การมีส่วนร่วม ร่วมกับภาคประชาชน ท้องถิ่น จังหวัด และภาครัฐ เพื่อปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างน้ำ ให้เหมาะสมเพื่อขยายผลความสำเร็จสู่ชุมชนอื่น แบ่งเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ ดำเนินงานร่วมกับ ชุมชน ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ของผู้บริจาค และดำเนินงานร่วมกับกองทัพบก สรุปได้ดังนี้

2.1. **ดำเนินงานร่วมกับชุมชน** ดำเนินงานพัฒนา ร่วมกับเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ จำนวน 27 ชุมชน ที่พร้อมทำงานอย่างมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่น และชุมชน แต่ขาดโครงสร้างน้ำที่จะบรรเทาปัญหาน้ำแล้ง และน้ำหลาก โดยมูลนิธิฯ สนับสนุนการปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนา โครงสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อชุมชน 6,522 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 57,916 ไร่

พื้นที่ต้นน้ำ (16 ชุมชน 100 เครือข่าย)

ชุมชนม่วงชุม จ.เชียงราย
เครือข่ายชุมชนอนุรักษ์ป่าต้นน้ำแม่ลาว จ.เชียงราย
ชุมชนบ้านป่าแะ จ.เชียงราย
ชุมชนบ้านโป่ง จ.เชียงใหม่
เครือข่ายลุ่มน้ำแม่ละอู จ.เชียงใหม่
ชุมชนป่าสักงาม จ.เชียงใหม่
กลุ่มผู้ใช้น้ำแม่หาด จ.เชียงใหม่
ชุมชนบ้านทุ่งฮ้าง จ.ลำปาง
ชุมชนสบลิ จ.ลำปาง
ชุมชนบ้านแม่เชียงรายลุ่ม จ.ลำปาง
ชุมชนบ้านดงผาปูน จ.น่าน
ชุมชนบ้านน้ำปุก จ.พะเยา
ชุมชนบ้านดอนชัย จ.แพร่
ชุมชนบ้านห้วยปลาหลด จ.ตาก
ชุมชนคลองเรือ จ.ชุมพร
ชุมชนบ้านปิยะมิตร จ.ยะลา

พื้นที่ชลประทาน (5 ชุมชน 10 เครือข่าย)

กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำ
ห้วยทราย จ.เชียงใหม่
ชุมชนบ้านห้วยตุ่น จ.พะเยา
ชุมชนหนองบึงโก๋ จ.กำแพงเพชร
กลุ่มบริหารการใช้น้ำเกษตรพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก
ต.หนองโน อ.เมือง จ.สระบุรี
กลุ่มบริหารการใช้น้ำบางทรายนวล จ.สุราษฎร์ธานี

พื้นที่น้ำหลาก (3 ชุมชน 4 เครือข่าย)

ชุมชนท่าคัน จ.ปัตตานี
ชุมชนบ้านปะกาชะรัง จ.ปัตตานี
ชุมชนบ้านควน จ.ยะลา

พื้นที่น้ำแล้งน้ำหลาก (19 ชุมชน 78 เครือข่าย)

ชุมชนบ้านร้องแง จ.น่าน
ชุมชนบ้านแม่ระวาน จ.ตาก
ชุมชนบ้านทุ่งมหาศาล จ.กำแพงเพชร
ชุมชนดงบัง จ.ขอนแก่น
ชุมชนบ้านคำปลายหลาย จ.ขอนแก่น
ชุมชนป่าภูเก้า-ภูกระแต จ.ขอนแก่น
ชุมชนบ้านตาตโดน จ.ชัยภูมิ
ชุมชนตม จ.ยโสธร
ชุมชนโกรกประดู่ จ.บุรีรัมย์
ชุมชนลิมทอง จ.บุรีรัมย์
ชุมชนหนองใหญ่ จ.สุรินทร์
ชุมชนบ้านกุดขาคิม จ.สุรินทร์
ชุมชนบ้านแสงตะวันตก จ.สุรินทร์
ชุมชนท่าค้อ จ.อุบลราชธานี
ชุมชนบึงคล้า จ.บึงกาฬ
ชุมชนตำบลเวียงคุก จ.หนองคาย
ชุมชนหนองตาจอน จ.ราชบุรี
ชุมชนบ้านปากซวด จ.สุราษฎร์ธานี

พื้นที่น้ำแล้ง (2 ชุมชน 5 เครือข่าย)

ชุมชนโนนขวาง จ.บุรีรัมย์
ชุมชนบ้านเพ็กเพือ จ.หนองบัวลำภู

พื้นที่ต้นน้ำ น้ำแล้ง และน้ำหลาก (1 ชุมชน 2 เครือข่าย)

ชุมชนผาชัน จ.อุบลราชธานี

พื้นที่ลุ่มน้ำ (1 ชุมชน 2 เครือข่าย)

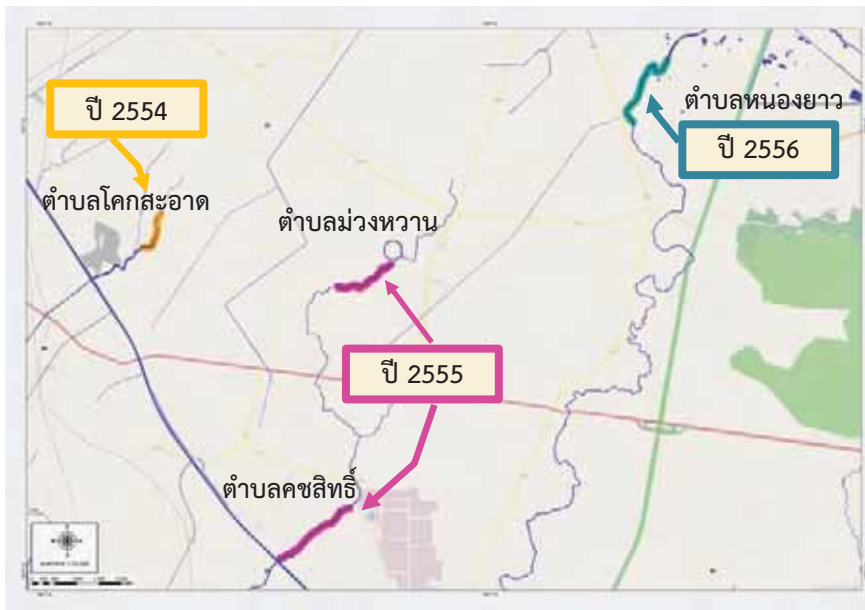
ชุมชนศาลาหิน

พื้นที่น้ำกร่อย (3 ชุมชน 34 เครือข่าย)

ชุมชนลุ่มน้ำประแส จ.ระยอง
ชุมชนลิเล็ด จ.สุราษฎร์ธานี
ชุมชนบ้านโคกพะยอม จ.สตูล

การขยายเครือข่ายจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ (50 ชุมชน)

ตัวอย่างผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชน
ปี พ.ศ. 2556 กลุ่มเกษตรกรพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก จ.สระบุรี

บรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งอย่างเป็นระบบ

ดำเนินการขุดลอกคลองชลประทานในพื้นที่
4 ตำบล เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม – น้ำแล้ง
อย่างเป็นระบบ

ปี 2554 - 2555

- สสนก. ขุดลอกคลองรวม ระยะทาง 4,660 เมตร ในพื้นที่ 3 ตำบล

ปี 2556

- มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนับสนุนงบประมาณขุดลอกคลองหนองนา ระยะทาง 1,000 เมตร ในพื้นที่ ต.หนองยาว อ.เมือง จ.สระบุรี

อดีต : สภาพคลองมีวัชพืชหนาแน่น ไม่สามารถระบายน้ำได้
ลำคลองตื้นเขิน ประสบปัญหาน้ำแล้งน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี

- ผู้ได้รับประโยชน์ ชุมชนหมู่ 3 ต.หนองยาว จำนวน 529 คน 125 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร 1,100 ไร่
- ปี 2556 ช่วยภาครัฐลดค่าใช้จ่ายในการจ่ายค่าชดเชย ได้ถึง 1,669,500 บาท (1,113 บาทต่อไร่)

ผลการดำเนินงานปี พ.ศ.2556 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำคลองหนองนา
ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

2.2. **ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค**
ดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย ที่เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำรินำตัวอย่างความสำเร็จของการดำเนินงานในประเทศไทยเผยแพร่สู่สากล ทั้งในเวที World Economic Forum และในกลุ่มบริษัทโคคา-โคลา ทั่วโลก

ในปี พ.ศ. 2556 มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาโครงสร้างน้ำในพื้นที่

เครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนที่ประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก จำนวน 4 พื้นที่ ประกอบด้วย 1) พื้นที่คลองรังสิต อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี 2) พื้นที่ตำบลห้วยหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ 3) พื้นที่ชุมชนบ้านแม่ตาลน้อย อำเภอด่านช้าง จังหวัดลำปาง และ 4) พื้นที่ชุมชนบ้านซับห้วย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีเป้าหมายบรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งให้กับพื้นที่การเกษตร จำนวน 18,197 ไร่ และบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชน จำนวน 2,585 ครัวเรือน

ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ปี พ.ศ. 2556
 พัฒนาพื้นที่แก้มลิงเพิ่มรายได้ในพื้นที่เกษตรทุ่งรังสิต อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

ขุดลอกคลอง ระยะทาง 44.3 กม. และก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำประตูปรับระดับน้ำ 40 จุด

- ปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรทั้งระบบเพิ่มขึ้น 2.59 ล้าน ลบ.ม.
- หนองน้ำไว้ในพื้นที่กว่า 17 ล้าน ลบ.ม. ช่วงพายุแก้ม เดือนตุลาคม พ.ศ. 2556

- สร้างรายได้ 0.66 ล้าน/หมู่บ้าน/ปี เป็นกองทุนดูแลแหล่งน้ำ
- ทำการเกษตรผสมผสานบริเวณริมคลองเพิ่ม

- เรือดูดตะกอนเลน 12 ลำ ช่วยเพิ่มพื้นที่แก้มลิงรับน้ำในร่องสวน จำนวน 138,200 ลบ.ม.

ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ปี พ.ศ. 2556
 พัฒนาพื้นที่แก้มลิงเพิ่มรายได้ในพื้นที่เกษตรทุ่งรังสิต อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

2.3. ดำเนินงานร่วมกับกองทัพบก

มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกองทัพบก ร่วมกันลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง และการจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ”

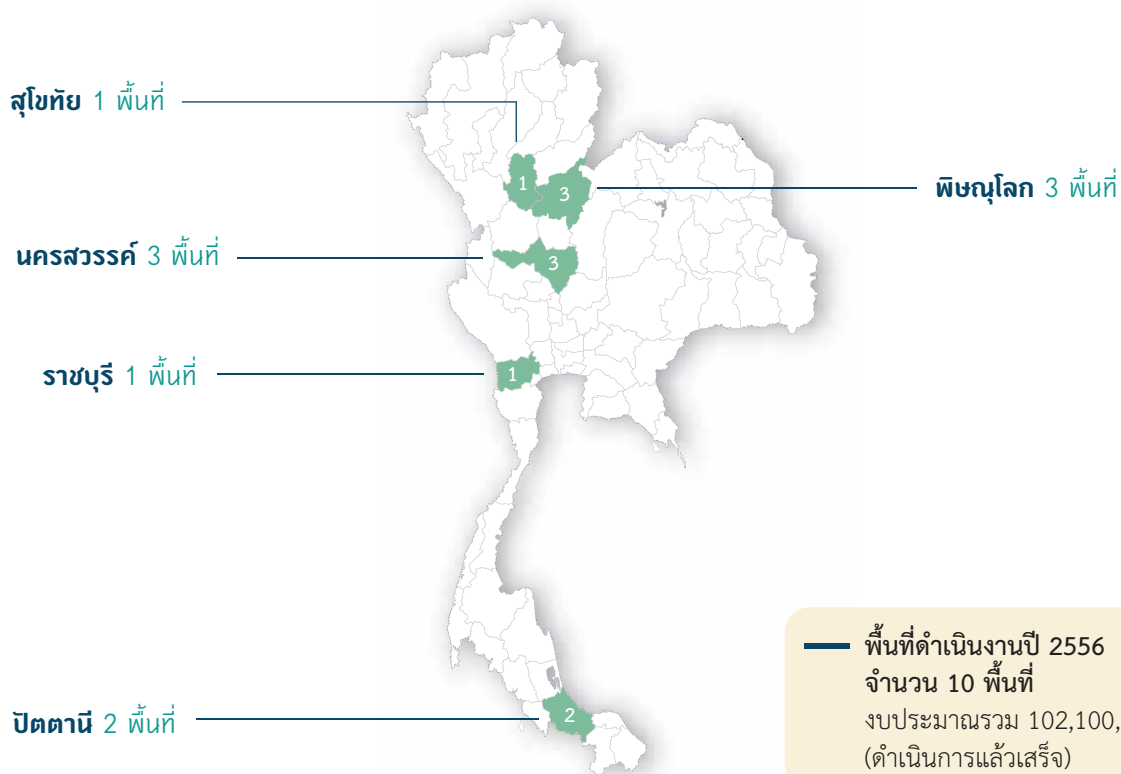
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2556 เพื่อสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างหน่วยงาน นั้น

พิธีลงนามความร่วมมือ ระหว่าง มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ กับ กองทัพบก ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง และจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

ในปี พ.ศ.2556 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และกองทัพบก ได้ร่วมมือสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกัน ในด้าน การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ โดยมีแผนดำเนินงานร่วมกันพัฒนาโครงสร้างน้ำของชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ และเก็บสำรองน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งของชุมชน โดยกองทัพบกจัดสรรงบประมาณรวม 102,100,000 บาท ดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในการปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างน้ำในกลุ่มน้ำยม 7 พื้นที่ กลุ่มน้ำแม่กลอง 1 พื้นที่ และกลุ่มน้ำปัตตานี

2 พื้นที่ รวม 10 พื้นที่ ดำเนินงานชุดลอก 4 พื้นที่ ระยะทางรวม 23,180 ม. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ สร้างแหล่งน้ำ 6 พื้นที่ คิดเป็นปริมาณ ดินขุด 779,610 ลบ.ม. เพื่อเก็บสำรองน้ำ และสามารถเชื่อมต่อแม่น้ำยม แม่น้ำน่าน และแม่น้ำเจ้าพระยา เกิดประโยชน์ให้กับพื้นที่ การเกษตร 66,975 ไร่ และบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชน รวม 6,263 ครัวเรือน ในพื้นที่ดำเนินงานดังต่อไปนี้

ประธานมูลนิธิฯ ลงพื้นที่ดำเนินงานร่วมกับกองทัพบกและประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

ประธานมูลนิธิฯ ลงพื้นที่ดำเนินงานร่วมกับกองทัพบกและประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก

งานขุดลอกบึงกระดัง ต.พยุหะ อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์
ขุดลอกบึงกระดัง 90 ไร่ และขุดคลอง 400 ม. เชื่อมต่อแม่น้ำเจ้าพระยา
ปริมาณดินขุด 90,000 ลบ.ม.
เกิดประโยชน์ให้เกษตรกร 4 หมู่บ้าน 3,760 คน พื้นที่เกษตร 2,107 ไร่

ตัวอย่างการดำเนินงานร่วมกับกรมการทหารช่าง กองทัพบกในพื้นที่ลุ่มน้ำยม

งานขุดลอกคลอง ต.ชุมแสงสงคราม อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก
ขุดลอกคลองวังแร่ และคลองวังสามสาม ระยะทาง 11.17 กม.
ปริมาณดินขุด 407,860 ลบ.ม. เชื่อมต่อแม่น้ำยม
เกิดประโยชน์ให้เกษตรกร 2,490 คน พื้นที่เกษตร 14,000 ไร่

ตัวอย่างการดำเนินงานร่วมกับกรมการทหารช่าง กองทัพบกในพื้นที่ลุ่มน้ำยม

เกิดระบบเชื่อมต่อกับแม่น้ำปาดานี บรรเทาปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ชุมชน
ประโยชน์ที่ได้รับ

- บรรเทาปัญหาน้ำท่วมขังและสำรองน้ำไว้ในหน้าแล้ง
- ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 123,334 ลบ.ม. (ขุดลอกรวม 5 คลอง)
- เกษตรกร 1,500 คน
- พื้นที่การเกษตร 12,000 ไร่

ตัวอย่างการดำเนินงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปาดานี

ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง ร่วมกับกองทัพบก มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ สนับสนุนการใช้ข้อมูล แผนที่ การมีส่วนร่วมระหว่างมูลนิธิ ภาคประชาชน ท้องถิ่น จังหวัด และภาครัฐ เพื่อปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างน้ำให้เหมาะสม และติดตามประเมินผลการทำงาน ชุมชนรู้จักพัฒนาโครงสร้างน้ำเดิมที่สอดคล้องตามสภาพภูมิสังคม จนสามารถศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพึ่งตนเองทั้งในภาวะวิกฤตและภาวะปกติ ชุมชนจึงร่วมกันดำเนินงานเพื่อเสริมความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ และการประกอบอาชีพพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดี

พล.ท. ปิฐพงษ์ ประถมกัญ เจ้ากรมการทหารช่าง

ลักษณะของการทำงาน ก่อน - หลัง
การร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒนา

การทำงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒนา ถือเป็นก้าวสำคัญในการปรับรูปแบบและสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานโครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำของกองทัพบก ซึ่งเดิมสิ่งที่กองทัพบกและกรมการทหารช่างยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติก็คือการปฏิบัติตามรูปแบบมาตรฐานการก่อสร้างที่กำหนดโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ แต่จากการร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒนา เราได้รับความรู้รูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำของมูลนิธิฯ ที่เป็นการบริหารจัดการน้ำชุมชน ตามแนวทางพระราชดำริ เป็นสิ่งที่ยั่งยืน ประหยัด ยั่งยืน เป็นประโยชน์และเข้ากับวิถีชีวิตของคนไทยมากที่สุด อีกทั้งยังมีความเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินโครงการของหน่วยทหารช่างที่ส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก งบประมาณไม่สูง และดำเนินการในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกล

ประโยชน์ของการดำเนินการโครงการตามแนวพระราชดำริ

การดำเนินการโครงการตามแนวทางพระราชดำริ นอกจากจะสร้างความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้แสดงความจงรักภักดีและถวายงานแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ทุกโครงการล้วนแต่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง สามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น อีกทั้งการดำเนินโครงการก็还会ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากประชาชน และหน่วยงานอื่นๆ ทุกหน่วยงาน ทำให้การดำเนินการได้ผลดี สามารถแก้ไขปัญหา หรือเสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น บนพื้นฐานที่สำคัญ คือ ความพอเพียง และความยั่งยืนของโครงการ

นายพนธ์ศักดิ์ บัวลอย

ผู้ประสานงานเครือข่ายชุมชน
ในพื้นที่ลุ่มน้ำยม

จากการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่ผ่านมาต่างมีแนวคิดเรื่องการจัดการน้ำ โดยให้ชุมชนเป็นคนจัดการเองตามความรู้ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ทั้งหมดก็ล้วนเป็นเพียงการถ่ายทอดจากคนในชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ที่สะท้อนผ่านจินตนาการด้านการพัฒนา ที่ควบคู่ไปกับวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนเท่านั้น การจัดการลุ่มน้ำในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะลุ่มน้ำยมหลายคนมองถึงปัญหา ตัวการ และต้นตอ คนในพื้นที่ 6 จังหวัดที่แม่น้ำยมไหลผ่าน แต่ละจังหวัดต่างมีมุมมอง มีแนวคิดที่แตกต่างกันไป เราทะเลาะกัน เพราะคำตอบของเราไม่ตรงกัน เราไม่เคยพูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกัน เราต่างก็มีคำตอบของตัวเองกัน เรามองปัญหาเพียงเฉพาะจุดของแต่ละจังหวัด เราไม่เคยมองปัญหาอย่างเป็นระบบ

จนกระทั่งในปี 2555 คนในพื้นที่ลุ่มน้ำยมเริ่มหันมาพูดคุยกัน ซึ่งตลอดระยะเวลาเกือบ 2 ปีที่เราพูดคุยกัน เราเริ่มมองคำว่าข้อเท็จจริง เราเริ่มใช้คำว่าวิทยาศาสตร์พูดกัน มันเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่แต่ละกลุ่มเริ่มมีเหตุผล และหาทางออกร่วมกัน เราเริ่มพูดคำว่าต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เราเริ่มมองปัญหาร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องน้ำ เราต้องมองทั้งระบบ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของสายน้ำจนถึงปลายของสายน้ำ เราเริ่มมองปัจจัยแวดล้อมรอบข้างที่มีผลต่อสายน้ำ ทั้งในเรื่อง ป่า วิธีการทำการเกษตร การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้วันนี้เรามีบทสรุปแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำยมร่วมกัน อาจจะไม่สวยหรูกับหลายกลุ่มที่ปฏิเสธการพัฒนา แต่การพัฒนาที่เกิดจากภาคประชาชน ที่อ้างอิงข้อเท็จจริง มันคือคำตอบของเรา

นายรุ่งเรือง อ๋ยสวัสดิ์

ผู้ประสานงานเครือข่ายชุมชน ในพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานี

ปัญหาล้นน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานี เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมายาวนาน นำมาซึ่งความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน บ้านเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนเศรษฐกิจในทุกระดับ ในการบริหารจัดการน้ำ ต้องมองภาพรวมทั้งลุ่มน้ำ เพื่อให้ทุกคนได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันทั้งปริมาณ และคุณภาพ โดยต้องมองให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งการได้มาของน้ำ การใช้น้ำ การสำรองน้ำ การดูแลคุณภาพน้ำ โดยส่วนตัวมองว่าการบริหารจัดการจะต้องดูแลตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยพื้นที่ต้นน้ำ ถือว่ามีส่วนสำคัญที่สุด คนต้นน้ำต้องดูแลรักษาให้ดีทั้งคุณภาพป่า และคุณภาพน้ำ ส่วนการทำโครงสร้างใดก็ตามเพื่อเก็บสำรองน้ำ ในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รูปแบบต้องเหมาะสมกับภูมิประเทศ สร้างแล้วมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมน้อยที่สุด เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างคนใน ลุ่มน้ำ

ทั้งนี้ สิ่งที่มีมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ให้ ได้แก่ “ปัญญา” ให้กับคนในลุ่มน้ำปัตตานีต้องรู้จักวางแผนการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า รู้จักประมาณการ รู้สมดุลน้ำ โดยเฉพาะน้ำต้นทุน และปริมาณน้ำที่ต้องใช้ นอกจากนี้จะต้องรู้จักดูแลรักษาคุณภาพน้ำ และปริมาณน้ำ ตลอดลำน้ำ โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิต อาทิ การลดการใช้สารเคมีในแปลงเกษตรปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ ทำวนเกษตร แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ปลูกไม้เสริม เพื่อป้องกันการพังทลาย การกัดเซาะตลิ่ง ปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้ง และกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมด ทุกคนในลุ่มน้ำสามารถดำเนินการโดยเริ่มจากตนเอง (พึ่งตนเอง) โดยไม่รอคอย หรือหวังพึ่งให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้จัดการเพียงฝ่ายเดียว เพราะหากทุกภาคส่วนในสังคมให้ความร่วมมือ และทำหน้าที่ของแต่ละคน แต่ละองค์กรให้เต็มที่ ผลก็จะเป็นที่ประจักษ์เร็วยิ่งขึ้น

สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ คือ การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ แต่เดิมมี 50 ชุมชน ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 236 ชุมชน ราษฎรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กว่า 2,800 คน เกิดเครือข่ายเยาวชน 54 กลุ่ม เกิดพิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติ จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ 2 แห่ง ได้แก่ วังบัวแดง ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และบ้านศาลาดิน ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ดำเนินงานด้านวนเกษตร จำนวน 9 แห่ง ในพื้นที่ 350 ไร่ 491 ครัวเรือน ทำเกษตรเสริมในพื้นที่ป่า ปลูกไม้ท้องถิ่นและไม่

เศรษฐกิจ เพิ่มอาหารและเพิ่มรายได้ และด้านทฤษฎีใหม่ จำนวน 32 แห่ง ในพื้นที่ 1,068 ไร่ 129 ครัวเรือน จัดรูปที่ดินจัดการน้ำอย่างเหมาะสม กับพื้นที่สร้างความมั่นคงเรื่องอาหาร สามารถเพิ่มรายได้เฉลี่ยสำหรับชุมชนวนเกษตรปีละ ประมาณ 3,600 บาทต่อครัวเรือน และทฤษฎีใหม่ปีละประมาณ 16,700 บาทต่อครัวเรือน

นอกจากนี้ ได้พัฒนาโครงสร้างน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัย เพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ 2.31 ล้านลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ 143,147 ไร่ 19,370 ครัวเรือน และสามารถเพิ่มผลผลิต คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยปีละ 6,000 บาทต่อไร่

ภาคเหนือ 21 พื้นที่ 3 ลุ่มน้ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 16 พื้นที่ 2 ลุ่มน้ำ

ภาคกลาง 4 พื้นที่

ภาคใต้ 9 พื้นที่ 1 ลุ่มน้ำ

สรุปผลการดำเนินงาน

เกิดคน ความรู้ และเครือข่าย

- เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ในพื้นที่ 4 ภาค ผู้เข้าร่วม 2,823 คน
- เครือข่ายเยาวชน 54 กลุ่ม
- เครือข่ายชุมชน 50 ชุมชน
- ขยายผลได้ 236 ชุมชน
- พิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติ 2 พื้นที่
- สื่อสิ่งพิมพ์การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน 2 เล่ม

ลดอุทกภัย

- บรรเทาปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้ง 19,370 ครัวเรือน 143,147 ไร่
- ลดค่าชดเชยความเสียหายของภาคีรัฐกรณีพื้นที่การเกษตร เสียหายจากอุทกภัย 1,113 บาท/ไร่ *
- พื้นที่กักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น 2.31 ล้าน ลบ.ม.

เพิ่มรายได้

- วนเกษตร 491 ครัวเรือน รายได้เพิ่มขึ้น 3,595 บาท/ครัวเรือน/ปี
- ทฤษฎีใหม่ 129 ครัวเรือน รายได้เพิ่มขึ้น 16,693 บาท/ครัวเรือน/ปี
- พัฒนาโครงสร้างน้ำ ช่วยเพิ่มผลผลิต คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 6,000 บาท/ไร่/ปี

* ข้อมูลจาก เกษมย์และอัคราการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย ในปี 2556 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พื้นที่นาข้าวได้รับเงินชดเชย ไร่ละ 1,113 บาท

จาก 50 ชุมชน ในปี 2555 ขยายผลเครือข่ายชุมชนได้ 236 ชุมชน

4 รายงานการเงิน

รายงานของผู้สอบบัญชี รับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 งบรายได้และค่าใช้จ่ายและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และคำอธิบายอื่น งบการเงินของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2555 ที่นำมาแสดงเปรียบเทียบ ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น ซึ่งได้แสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข ตามรายงานลงวันที่ 18 เมษายน 2556

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ และการนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริต หรือข้อผิดพลาดได้

ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าว จากผลการตรวจสอบของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ซึ่งกำหนดให้ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ รวมถึงวางแผน และปฏิบัติตามตรวจสอบเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีเกี่ยวกับจำนวนเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน วิธีการตรวจสอบที่เลือกใช้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ในการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว ผู้สอบบัญชีพิจารณาคู่มือภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและการนำเสนองบการเงินโดยถูกต้องตามที่ควรของกิจการ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในกิจการ การตรวจสอบรวมถึงการประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร รวมทั้งการประเมินการนำเสนองบการเงินโดยรวม

ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอ และเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นแสดงฐานะการเงินของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 และผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นางเพชรรัตน์ นนทิสกุล)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 3450

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 2556	ปี 2555
สินทรัพย์หมุนเวียน			(หน่วย : บาท)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	35,453,586.18	33,821,775.09
เงินลงทุนชั่วคราว	5	59,500,000.00	80,000,000.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	348,772.54	952,863.01
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		95,302,358.72	114,774,638.10
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	7	40,000,000.00	-
อุปกรณ์	8	305,115.61	235,702.81
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	35,236.55	44,897.32
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		40,340,352.16	280,600.13
รวมสินทรัพย์		135,642,710.88	115,055,238.23

หนี้สินและเงินกองทุน	หมายเหตุ	ปี 2556	ปี 2555
หนี้สินหมุนเวียน			
รายได้รับล่วงหน้า - เงินบริจาค		7,016,190.10	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	10	3,918.90	112,736.46
รวมหนี้สินหมุนเวียน		7,020,109.00	112,736.46
เงินกองทุน			
ทุน			
ทุนเริ่มแรก	11	84,000,000.00	84,000,000.00
รวมทุน		84,000,000.00	84,000,000.00
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม			
ยอดคงเหลือต้นงวด		30,942,501.77	-
บวก รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย		13,680,100.11	30,942,501.77
ยอดคงเหลือปลายงวด		44,622,601.88	30,942,501.77
รวมเงินกองทุน		128,622,601.88	114,942,501.77
รวมหนี้สินและเงินกองทุน		135,642,710.88	115,055,238.23

ကာကုဗမာက

รายนามผู้บริจาค

ผู้บริจาคในนามบุคคล ปี 2555

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
มีนาคม	
Mrs. Rochelle M. Powtong	5,000.00
คุณนิธิพันธ์ ไทยานุรักษ์	5,000.00
เมษายน	
พลเรือเอก มล.อัสนี และท่านผู้หญิงวรารพร ปราโมช ณ อยุธยา	6,000.00
คุณชูศรี เชื้อโพธิ์	1,000.00
คุณบาร์บิณี ดุลยจินดา	4,000.00
คุณภูติท มະโนทัย	3,000.00
คุณภักชดา มະนัทย	3,000.00
คุณสกลาญจน์ ยามสเสถียร	1,100.00
พฤษภาคม	
คุณฐิติพร พรหมประไพ	1,000.00
คุณกสิณ กุญยกานนท์	100,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	10,000.00
คุณกัญญา ซิมสุวรรณ	1,000.00
คุณอัญชลี พรหมประไพ	1,000.00
คุณอัศรพล ศรีพงศ์ภัต	1,000.00
คุณอรนุช เจริญรัตน์	500.00
คุณสุกัญญา ธนศักดิ์เจริญ	1,000.00
คุณพรพจน์ แซ่ใจ้ว	3,000.00
คุณเบญจมาศ บัวเหม	1,000.00
คุณภรณ์ อัดตะภูมิ	500.00
คุณเลี้ยงซัง แซ่เอี้ย และบุตรสาว	2,700.00
พระครูพุทธนิสาธุสุนทร	4,000.00
พ.ต.อ.คุณแพทย์วัชรินทร์ พิภพมงคล	1,000.00
ผศ.บังอร เสดนันท	1,000.00
คุณลัดดา-คุณชานนท์ ยังถาวร	10,000.00
คุณอภิภาวดี โชติกเสถียร	3,000.00
คุณหาญยุทธ สรไกรกิติกุล	1,000.00
คุณจิราภา ทรัพย์ทวีชัยกุล	2,000.00
คุณสัมพันธ์ คำ ณ พัฒนา	1,000.00
คุณแก้วใจ นาคสกุล	1,000.00
คุณปริม จิตจรุงพร	1,000.00
คุณนิลวรรณ แก้วธรรมมานุกุล	3,000.00
คุณวรรณ จุฬาววัฒนกุล	2,000.00
คุณธงชัย วาจาพัฒนา	2,000.00
คุณสมลักษณ์ ทินมณี	3,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
คุณพิชญ์กานต์ ศรีเอนกราธา	1,000.00
คุณสุทธิดา จิรายุพัฒน์	1,000.00
คุณปริยาศิริ ประภาสะโนบล	2,000.00
คุณเจนจิรา นวมงคลกุล	3,000.00
คุณพิสุทธิ-คุณสุปราณี สังขะเวส	200,000.00
คุณจรี ชนม์ธวัณน์	3,000.00
คุณปิยบุษย์ อภินันท์รักต์	100,000.00
มิถุนายน	
อาจารย์สมพงษ์ - อาจารย์เพ็ญศรี พูลสวัสดิ์	1,000.00
อาจารย์ละออ ชูติกร	1,000.00
พล.อ.ท.จุนทร พักตรานนท์	1,000.00
คุณประจิตต์ อภินันท์รักต์	3,000.00
คุณพัชนี เจริญยิ่ง	500.00
อาจารย์อุทุมพร ตีศรีครุฑพันธุ์	500.00
อาจารย์จรัสกร เล็กตระกูล	200.00
คุณหญิงอิริชา วงศาโรจน์	100.00
คุณบัวไซ ทาระพรม	100.00
อาจารย์ลดาวัลย์ วาสักศิริ	50.00
ด.ช.อภิวิชญ์ อภินันท์รักต์	50.00
อาจารย์บัณฑิตา ลิขสิทธิ์	200.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณสุภาพ ทิพย์ทัศน์	3,000.00
คุณนพพล แผ่งเกษร (ก่วยเตียวเรืออนุเสาวรีย์)	2,000.00
คุณศรีเพ็ญ แจ่มเจนกิจ	1,000.00
คุณพิพัฒน์ หงส์วิริยะกุล	840,000.00
คุณทนิตดา ไวยรัตน์	100,000.00
คุณพิมพ์ธาดา จันทรสุริยา	20,000.00
คุณสุพล บุญเกียรติ	10,000.00
คุณสมชาติ สุวรรณชาติรี	10,000.00
คุณสุนทร แก้วจรรย์	10,000.00
คุณสถิตย์ ห่อเพ็ชร	10,000.00
คุณเชิดชัย สุวรรณชาติรี	10,000.00
คุณนันต์ สุวรรณชาติรี	5,000.00
คุณปรานอม ทองขจร	5,000.00
คุณบรรจง ช่วยชู	10,000.00
ก้านัน-ผู้ใหญ่บ้าน โดยคุณสุนิ บุญประการ	6,350.00
คุณวรชาติ บุญยรัตน์	10,000.00
คุณทศพล-คุณภัทรมน เพ็งส้ม	10,000.00

นาม ผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
คุณพรนภา เอี่ยมล่อ	1,000.00
คุณภาณุ อัดตนาถวงษ์	500.00
คุณอรพินทร์ แก้วประจำ	500.00
คุณอัญชลี บุณนาค	5,000.00
คุณนันทนา ศิริวาโร	10,000.00
คุณบุญชัย โชติเรืองประเสริฐ	20,000.00
คุณภาสกร ลีลากฤษชัย	12,575.00
คุณพรชัย ขอพร	5,000.00
คุณอัศวิน ไตลังคะ	20,000.00
กรกฎาคม	
คุณอัญชลี บุณนาค	5,000.00
คุณสมนึก วรทวีทรัพย์	1,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณอนันต์ ต้นธวัชชัย	10,000.00
คุณภัทรวัลย์ หวังมีมาศ	5,000.00
คุณชุตติกาญจน์ ฉายศิริไพบูลย์	30,000.00
คุณรุ่งนภา เลิศสำราญเรืองรัมย์	10,000.00
คุณสุทัศน์ เรืองมานะมงคล	500,000.00
คุณรังสรรค์ ธรรมมณีนวศ์	10,000.00
คุณสุสติ ปรีชาพานิช	100,000.00
คุณไสว จิตราญเคราะห์	10,000.00
คุณวันชัย มโนสุทธิ	50,000.00
คุณศรีพร สุทธิพงศ์	50,000.00
คุณสถิตย์ อ่องมณี	10,000.00
คุณนันทมน อิศราธรรม	20,000.00
คุณพิชัย ฉันทวีระชาติ	10,000.00
คุณประชา ชำนาญกิจโกศล	20,000.00
ดร. พันธณภัทร์ เสวตภาณวงศ์	200.00
คุณสุนทรี กาญจนภิญโญวงศ์	3,000.00
Khun Somluk Krishnamara	10,000.00
คุณเพ็ญมล พานิชภักดิ์	10,000.00
คุณคณยัญญ์ พานิชภักดิ์	2,000.00
Mr. Timo Tiivola	35,000.00
คุณชุตินา มหิทธิกุล	500.00
สิงหาคม	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
น.ส. กนกนาฐ โลณะปาลวงศ์	4,000.00
คุณตะตยะ ขอโสติกุล	5,000.00
คุณสมศักดิ์ สุทธิสุนทรินทร์	400,000.00
คุณอายุสม กฤษณามระ	10,000.00
คุณกานต์ธีรา โสภณปาล	500.00
คุณชนิธรนันท์ เทียนงามสัจ	4,075.00
คุณถาวร เรืองวรรณวัฒนา	90,000.00
คุณอนันต์ พฤษานุศักดิ์	75,000.00
พระครูปยุตต์วิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดสันติวรคุณ	30,000.00
คุณสุเมตตา ลีวรรณะโชตินันท์	20,000.00
คุณธนาวิศว์ นาทองมงคล	40,000.00
คุณอุเทน บุญสมสุข	5,000.00

นาม ผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
คุณจิระ กิตตินันทพงศ์	20,000.00
คุณสุเมธ ศศิธร	40,000.00
คุณกัญญา หนูวิลัย	5,000.00
คุณผิยน งามนุสนธิกิจ	5,000.00
คุณต่อศักดิ์ กาญจนรุจิ	10,000.00
คุณสุจ้อง แซ่ลิม	10,000.00
คุณระเบียบ ฐานิสโร	5,000.00
คุณธนารินทร์ ธนพันธุ์พาณิชย์	5,000.00
คุณณัฐมา แซ่เตียว	20,000.00
คุณเชษฐาเชื้อ ภัทรฐานพัฒน์	20,000.00
คุณอมรรัตน์ เมธาวีรวงศ์	30,000.00
คุณวรรณะ เด่นศรีเสีกุล	3,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณสิริมนตร์ เชิดชูตระกูลศักดิ์	500.00
กันยายน	
คุณสิริมนตร์ เชิดชูตระกูลศักดิ์	1,000.00
คุณกุลชาติ คันทโชติ	10,000.00
คุณจิน ตรีรัตนพันธ์	100.00
คุณประเสริฐ หลิวพลวนิชย์	1,000.00
คุณสุเมตตา ชื่นวงศ์อมร	1,000.00
ตุลาคม	
คุณอุไร-เจียมจิตต์ สุวรรณรัตน์	10,000.00
คุณจินตนา จันทรักษา	2,199.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,100.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
พฤศจิกายน	
คุณ สิริมนตร์ เชิดชูตระกูลศักดิ์	1,000.00
คุณอารียา ชัยเนตร	10,000.00
คุณบุหงา ปารมภ์	5,000.00
คุณปราณีศิริ ดันติการุณย์	10,000.00
ธันวาคม	
คุณอานนท์ วงศ์กิตติรักษ์	6,500.00
คุณพรเพ็ญ อินทร์พิมพ์	846.00
คุณอัมมยรร ยอดแปลน	846.00
คุณนวรรตน์ คชสวัสดิ์	846.00
คุณวิภากรนต์ เอื้ออารังสวัสดิ์	846.00
คุณปัทมา ภูพัฒน์	5,000.00

ผู้บริจาคในนาม นิติบุคคล ปี 2555

นาม ผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
มกราคม	
ชมรมผู้ประกอบการสถาบันเทววิทยามหานคร	1,234,567.00
มีนาคม	
เทศบาลนครสมุทรสาคร	6,691.00
เมษายน	
สำนักปฏิบัติธรรมนันทกาวิ	1,000.00
พฤษภาคม	
หลวงปู่พุทธะอิสระ วัดอ้อน้อย จ.นครปฐม	820,000.00
มูลนิธิช่วยเหลือเด็กเชียงใหม่	10,000,000.00
บริษัท อาณา วัน จำกัด	12,000.00
บริษัท ยูเนี่ยน เจ พลัส (ไทยแลนด์) จำกัด	20,000.00
บริษัท อินโนเวชั่นไทย จำกัด	60,000.00
มิถุนายน	
บริษัท ออเคสตร้า เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด	20,000.00
บริษัท สหโมเสคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	1,000,000.00
บริษัท พีเพิล พลัส จำกัด	30,000.00
ชมรม อสม. โดย คุณพจน์ ทัพย์มณี	10,000.00
Blum Production Metrology Pte Ltd	355,767.46
กรกฎาคม	
บริษัท ไอ-ไดเร็คท์ อินชัวร์นซ์ โบรกเกอร์ จำกัด	100,000.00
บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	8,400,000.00
ร้าน Drink & Dream	1,300.00
บริษัท งามคู่ปฏิบัติ จำกัด	17,300.00
สิงหาคม	
ร้าน Nina & Risa Shop	4,000.00
ชมรม อสม. อำเภอสะเต	5,000.00
ด่านศุลกากรปางดงเบง	20,000.00
สำนักงานสรรพากรอำเภอสะเต	10,000.00
สำนักงานที่ดิน จังหวัดสงขลา สาขาสะเต	20,000.00
ชมรมผู้สูงอายุ (ไท่เก็ก) สะเต	12,000.00
บริษัท พรหมมิวส์ จำกัด	50,000.00
กันยายน	
กองทุนเพื่อร่วมโลก (บริษัท JSL Global Media)	678,175.75
บริษัท โคชิบา ไทยแลนด์ จำกัด	13,000.00
พฤศจิกายน	
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	1,000,000.00
CLUB 21 (THAILAND) CO.,LTD	73,000.00
ธันวาคม	
บริษัท ดีไซน์ จำกัด	10,856.00
ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิริยะพานิชเคหะภัณฑ์	7,000.00

ผู้บริจาคในนาม บุคคล ปี 2556

นาม ผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
กุมภาพันธ์	
คุณจารุณี บัวอ่อน	500.00
คุณชนินทร์ สุภา	500.00
คุณธัญญา ขอร	1,000.00
คุณสุรชัย หล่มวิรัตน์	1,100.00
คุณวรรณลี โอฬาริกสุภ	1,000.00
คุณสมัญญา เกิดฤทธิ์	2,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,500.00
คุณวันสินทร์ สดลันน	500.00
คุณสมโภชน์ พุทโนนคำ	6,100.00
มีนาคม	
คุณพัชรี พงศ์พนิตานนท์	20,000.00
คุณวัชรนนท์ สะตะ	200.00
คุณขวัญฤทัย พันธสุข	500.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณชานนท์ บัวรอด	200.00
คุณอดิสร ศาลาลอย	1,000.00
คุณสมเกียรติ วัชรชัยพงษ์	2,000.00
คุณอนันต์ เรืองสำราญ	200.00
คุณจรัสรัตน์ บุญเสนอ	200.00
คุณนภาพรณ พวงแก้ว	400.00
คุณอาทิตย์ ชูหล้า	400.00
หลวงปู่พุทธะอิสระ	233,412
คุณปวีณา เหล่าวิวัฒน์วงศ์	200,000.00
คุณสาธิต จินตรศมี	200,000.00
พล.ต. สุระพันธ์ อินทรบัวศรี	100,000.00
คุณสุวิทย์ ดันติศรีปรีชา	50,000.00
คุณวันชัย อนันตประกร	50,000.00
คุณศักดิ์ชัย อนันตประกร	50,000.00
คุณชนิษฐา มากดวงเทียน	50,000.00
ทพญ.ณัชชา สันติวัฒนา	50,000.00
คุณกฤษฎิ์จิรัฐ คุณาจิราภรณ์	40,000.00
คุณวิญญู ประจงกิจ	30,000.00
คุณธนศ รัชมีสุขานนท์	30,000.00
พล.ต.ต. สมเกียรติ แสงสินศรี	30,000.00
พล.ต.ท. วรเวช วินิตเนตยนา	30,000.00
คุณธีระ เกียรติมงคลกุล	30,000.00
คุณวรวัชร ตันตรานนท์	24,000.00
พญ.ปิยนุช ประภาวศ์	20,000.00
คุณโสภณ วัฒนโอฬาร	20,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
พล.อ. ประยุทธ์ เมฆวิชัย	13,000.00
คุณเสาวนีย์ เหนียวพิพัฒน์	10,000.00
คุณศิริทิพย์ อัจฉริยะขจร	10,000.00
คุณสมบูรณ์ อุรานุกุล	10,000.00
คุณเบญจวรรณ ศรีสุทธิสอาด	10,000.00
คุณกฤษณา เหล่าวิวัฒน์วงศ์	10,000.00
คุณรติรัตน์ เหล่าวิวัฒน์วงศ์	10,000.00
คุณสุทิน ยุทธนาวารามรณ	3,000.00
เมษายน	
คุณวาสนา ฉ่ำชนะ	500.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
พฤษภาคม	
คุณเจนจิรา นวมงคลกุล	5,000.00
คุณวันเพ็ญ สว่างศรีธรรม	2,000.00
คุณพิมพ์ สว่างศรีธรรม	2,000.00
คุณศิริ สว่างศรีธรรม	3,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณนรากร จุลรักษา	10,300.00
คุณวันชัย ธาตาดลทิพย์	20,000.00
มิถุนายน	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณสุบิน พงศ์พันธุ์มีสุข	5,000.00
คุณวิชัย ศิริเรืองสกุล	2,000.00
คุณศรีสุวรรณ ประจักษ์สุวรรณ	1,000.00
คุณประเทือง สามสุวรรณ	7,000.00
คุณปรีชาพรณ ฝ่าวิพัฒน์	1,000.00
คุณบุหงา ประรามภ์	10,000.00
กรกฎาคม	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,100.00
จากการประมวลขายเสื้อกิจกรรมที่บุรีรัมย์ ร่วมกับ อาสาสมัครพลังบวก และผู้บริจาคที่งานน้ำที่เชียงใหม่	5,705.00
คุณวัชรนนท์ สะตะ	300.00
คุณขวัญฤทัย พันธสุข	200.00
สิงหาคม	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณอัสยาพร อารีย์โชติ	500.00
คุณอิวบัย แซ่ฉั่ว	500.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
กันยายน	
คุณอัสยาพร อารีย์โชติ	500.00
ตุลาคม	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
คุณมานิช ลิ้มกลชัย	200,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00
พฤศจิกายน	
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	1,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
ธันวาคม	
คุณเบญจมาศ บัวเหม	1,000.00
คุณธนวรรณ พฤฒิวรณนธ์	10,000.00
คุณบุหงา ประรามภ์	5,000.00

ผู้บริจาคในนาม นิติบุคคล ปี 2556

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
กุมภาพันธ์	
บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	1,000,000.00
บริษัท โคคา-โคลา (ประเทศไทย) จำกัด	5,200,000.00
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)	3,442,649.00
มีนาคม	
บริษัท เฟอร์เทคแอนด์เอ็กซิปปท จำกัด	45,220.00
มูลนิธิถั่วกระบอก	1,000,000.00
หจก.ลีดเดอร์ อินดัสทรีส์	100,000.00
บริษัท สยามอาร์ตเซรามิค จำกัด	100,000.00
บริษัท ทอปคอน จำกัด	20,000.00
พฤษภาคม	
สมาคมนิสิตเก่าสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	300,000.00
มิถุนายน	
TOYOTA MOTOR THAILAND CO.,LTD	1,000,000.00
กันยายน	
บริษัท โคคา-โคลา (ประเทศไทย) จำกัด	600,000.00
พฤศจิกายน	
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) *	1,000,000.00
บริษัท กรีนสปอต จำกัด	4,000,000.00
ธันวาคม	
The Coca-Cola Foundation Thailand *	2,000,000.00
สมาคมแห่งสถาบันพระปกเกล้า	4,000,000.00
The Coca-Cola Foundation *	4,016,190.00

* เป็นการบริจาคเพื่อการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2557 7,016,190.00

สรุปข่าวเด่น

ในหลวงพระราชทานมูลนิธิ อุทกพัฒนา

ให้ทุนตั้งหน่วยงาน 84 ล.
เพื่อจัดการทรัพยากรน้ำ
สสมก. 3 ปี มีน้ำไม่เท่าปี 54

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ-
ราชทานทุนทรัพย์ จำนวน 84
ล้านบาท ตั้ง ★ มีต่อหน้า 17

ไทยรัฐ ฉบับที่ 19817 วันอังคารที่ 24 เมษายน 2555 ^

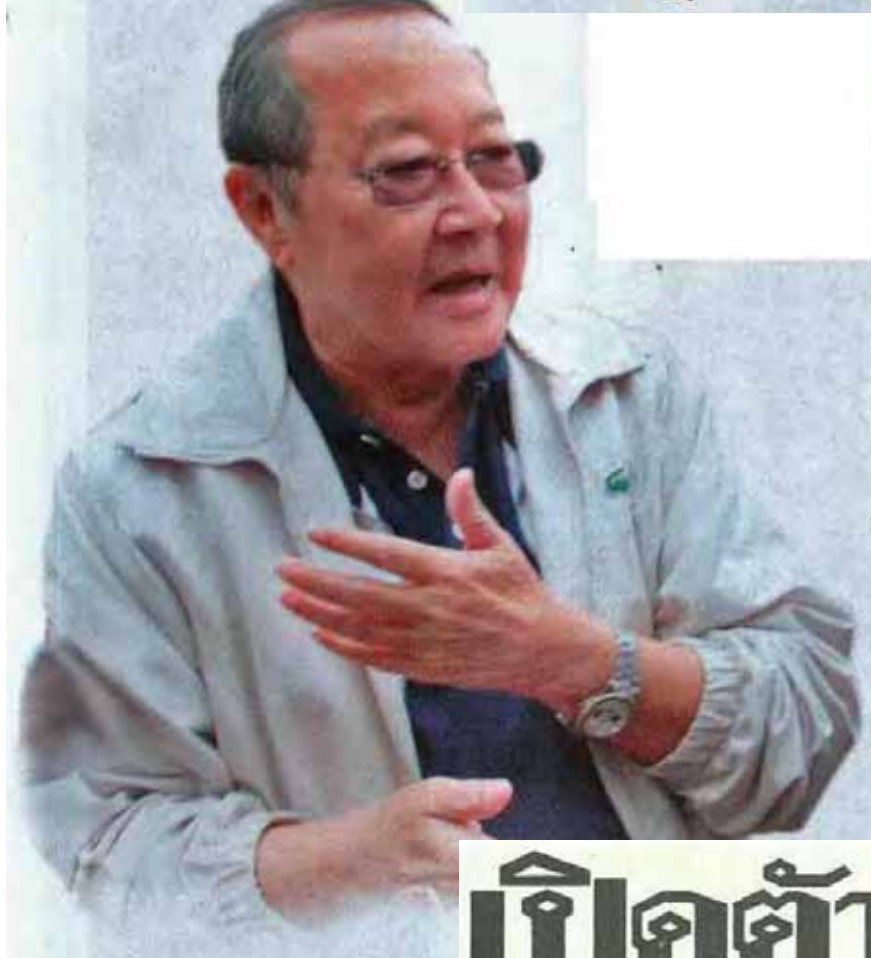

มูลนิธิอุทกพัฒน์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
น้ำประหทัยจากมือหลวง
แก้ปัญหาน้ำ

เบ้นสุดสปีด ^
ฉบับที่ 1042 วันศุกร์ที่ 28 -
วันพฤหัสบดีที่ 24 พฤษภาคม 2555

ถอดสัทคุย
กษพรธรรณ สุนทรธรรณ

‘สุเมธ ตันติเวชกุล’ ปฐมบท ‘มุลนธธฤททพฒณ’

<< เนฐนสธสธบดฬ อบธที่ 1040
วันศุกรที่ 4 - วันพฤทสธบดที่
10 พฤษฏาคม 2555

เป็ดทัวมุลนธธ ธททพฒณ เน้มนคณรฐจกแก้

มุลนธธฤททพฒณ ในพระบมรฐฐปถัมภ เป็ด
ทัวธยงเป้นทงการเล้า “สุเมธ” เพย พระบาท
สมเดจพระเจ้าอยู่หัว ทธธธว้งมก ★ มีต่อทหน้า 15

ไทยรัฐ อบธที่ 20028 วันพฐที่ 21 พฤคจิกายน 2555 ฅ

เครือข่าย 6 จังหวัดเปิดแผนจัดการ‘ลุ่มน้ำยม’ส่งตรงถึงนายกฯ

ที่ผ่านมารัฐอาจ
เคยชินกับคำว่า
ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม
แต่วันนี้ทุกอย่าง
ได้เปลี่ยนไป
ชาวบ้านต้องนำ
โดยที่มีหน่วยราชการ
เข้าไปมีส่วนร่วม

>สุเมธ ตันติเวชกุล

แนวทางการจัดการลุ่มน้ำยม โดยภาคประชาชน เกิดขึ้นครั้งแรกจากการรวมตัวของเครือข่ายชาวบ้านลุ่มน้ำยม ผู้แทนจากภาคประชาชน ผู้นำท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลใน 19 พื้นที่ 6 จังหวัด ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมรุนแรงในปี 2554 ตั้งแต่ จ.พะเยา จ.แพร่ จ.พิจิตร จ.พิษณุโลก จ.สุโขทัย และ จ.นครสวรรค์ จนนำมาสู่การพูดคุยเพื่อหารือถึงทางออกของปัญหา ตลอดจนวางแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำยมทั้งระบบ

นายสุเมธ ตันติเวชกุล ประธานมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในฐานะประธานการประชุมหารือแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำยม บอกว่า ตลอดเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ข้อเสนอที่ได้จากการประชุมร่วมกันมาจนถึงครั้งที่ 8 เริ่มเห็นแนวทางในการจัดการน้ำที่เกิดจากขับเคลื่อนโดยภาคประชาชน

ที่แท้จริง มูลนิธิอุทกพัฒน์และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) เข้าทำหน้าที่เสริมด้านวิชาการ และทางกองทัพที่สนับสนุนในทางปฏิบัติ

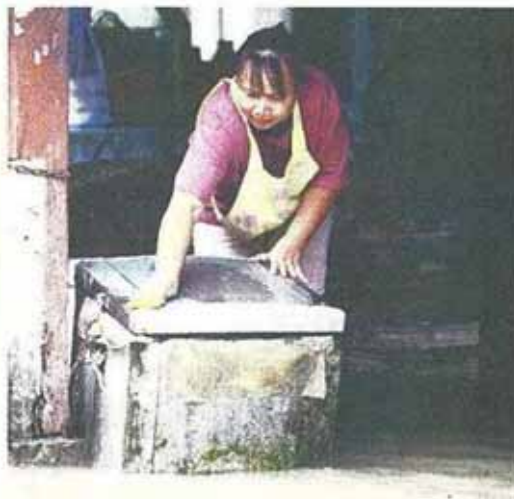
นายสุเมธอธิบายว่า แนวทางพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมนั้นมี 3 ส่วน คือ การเชื่อมโยงทั้งระบบ ตั้งแต่ลุ่มน้ำยมตอนบน ตอนกลาง ถึงตอนล่าง โดยพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนบนและตอนกลางจะเน้นการแก้ปัญหาเรื่องป่า และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง เพื่อแก้ปัญหาในฤดูแล้ง ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่าง เน้นเรื่องการเก็บกัก การระบายและการจัดระเบียบน้ำ เพื่อแก้ปัญหาหน้าหลาก พร้อมกับการพัฒนาแม่น้ำยมควบคู่กันไป

ในอดีตความไม่เข้าใจระหว่างชาวบ้านและภาครัฐ ทำให้เกิดการขัดแย้งจนยากที่จะหาข้อยุติ และไม่ได้ประโยชน์ ซึ่งแนวทางที่ถูกต้องตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้ คือเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งวันนี้เราได้ทำสำเร็จ โดยที่ชาวบ้านนำ รัฐสนับสนุน สุดท้ายทุกคนได้ประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

แนวทางที่จัดการน้ำภาคประชาชนฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมอาจไม่จำเป็นต้องลงทุนถึงแสนล้าน สร้างฝัลดเวย์ เขามองว่างบประมาณที่ใช้น่าจะอยู่ราว 2 หมื่นล้าน แต่การแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมต้องเดินหน้าไปพร้อมกับการจัดระเบียบใหม่ โดยมีตัวแทนจากพื้นที่ร่วมประสานงานให้โครงการเดินหน้าต่อ

คน‘สุโขทัย’จัดทีม ชุมชนเตือนภัย

ถ้าจังหวัด
มีศักยภาพในการ
จัดการน้ำท่วม
ขนาดเล็ก จะไม่เกิด
น้ำท่วมใหญ่

<< กรุงเทพธุรกิจ ฉบับที่ 27
วันพฤหัสบดีที่ 1 สิงหาคม 2556

หลังจากเหตุการณ์อุทกภัยปี 2554 การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้น ดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นกรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงมหาดไทย รวมถึงองค์กรปกครองระดับตำบลที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยวันนี้ชาวบ้านมีข้อมูลอยู่ในมือ และสามารถวิเคราะห์พื้นที่ของตนเองได้จากแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม GPS และ GIS

นรินทร์ มานิตย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัยบอกว่า หนาฝนน้ำที่หลากมาจากเทือกเขา ดงยาง รอยต่อจังหวัดแพร่ มาถึงตอนบนของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มไหลเข้าท่วมพื้นที่นาของเกษตรกร ได้รับความเสียหาย ในขณะที่ที่หน้าแล้ง กลับแล้งมากจนไม่สามารถปลูกพืชเสริมได้

“คนสุโขทัย ตัดสินใจแก้วิกฤติน้ำด้วยการค้นหาพื้นที่ที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ และเหมาะที่จะทำแก้มลิงหรือบึงรับน้ำ สร้างสระพ่วง จากแผนที่ดาวเทียม และพื้นที่ลุ่มคลองเดิมที่ขาดการบำรุงรักษา ให้พร้อมใช้งานอีกครั้ง เพื่อชะลอน้ำเข้าสู่เขตเมือง ที่ยังคงมีสภาพเป็นคอขวด”

งานขุดลอกและขุดบ่อน้ำ ตำบลหนองอ้อเป็นหนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมของคนที่พื้นที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ซึ่งเดินหน้าโครงการบริหารจัดการ

น้ำลุ่มน้ำยม ในพื้นที่ 8 จังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อเก็บน้ำสำรองไว้ในพื้นที่ และแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเมื่อฤดูแล้งมาถึง

ด้าน สมิตรา ศรีสมบัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย บอกว่าสุโขทัยมีปัญหาเรื่องเส้นทางระบายน้ำที่ค่อยแคบลง และมีลักษณะเหมือนกรวย ทางแก้ต้องทำทางระบายน้ำให้ได้มากที่สุด คูคลองที่มีอยู่กว่า 50 สาย ที่เชื่อมลุ่มน้ำยม ต้องขุดลอกส่วนที่ตื้นเขิน เพื่อเปิดให้น้ำสามารถระบายได้อย่างรวดเร็ว

“ต้องมีแก้มลิงให้มากที่สุด เพื่อรับน้ำจากลุ่มน้ำยมในกรณีที่น่าหลาก และในช่วงหน้าแล้งก็สามารถนำน้ำไปใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกร” ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยกล่าว และว่าในบางหมู่บ้านต้องยอมปรับเปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกร มาทำประมงในหน้าน้ำชั่วคราว เพื่อเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส สร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ทั้งนี้ ข้อมูลที่มีอยู่จะช่วยให้จังหวัดสุโขทัยสามารถวางแผนจัดการน้ำได้ทั้งในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติตลอดจนวางแผนรับมือกับน้ำฝนที่กำลังจะมาถึง การที่จังหวัดมีข้อมูลจะช่วยทำให้มั่นใจว่า น้ำที่จะเข้ามาในจังหวัดมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน ทั้งน้ำฝน น้ำหลากจากแพร่ ซึ่งสามารถวัดได้ และพยากรณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ 3-7 วัน รวมถึงสั่งให้เปิด-ปิดประตูระบายน้ำ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาหน้าท่วมหน้าแล้งของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2มูลนิธิพัฒนีกพล้งหนุณ

‘ชุมชนแห่งการเรียนรู้’

มติชน ฉบับที่ 13030 >>
วันพุธที่ 13 พฤศจิกายน 2556

เมื่อเร็วๆ นี้ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับมูลนิธิโคคาโคลาประเทศไทย และชุมชน ได้จัดโครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้ อยู่ดีมีสุข พร้อมจัดกิจกรรมลอกคลองข่อย ปลุกต้นไม่ริมคลอง ตลอดจนแนวคลองแปด-คลองเก้า-คลองสิบ และบริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บึงชำอ้อ อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

ดร.รอยล จิตรดอน เลขาธิการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เผยว่า มหาอุทกภัยปี 2554 พื้นที่ใน จ.ปทุมธานี มีระดับน้ำท่วมสูงมาก ชุมชนคลองแปด-คลองเก้า-

คลองสิบได้ร่วมกันบริหารจัดการน้ำ ส่งผลให้อ.หนองเสือ เป็นอำเภอเดียวของ จ.ปทุมธานี ที่น้ำไม่ท่วม ต่อมาในปี 2555 โครงสร้างน้ำที่มีอยู่มีสภาพตื้นเขิน เพราะไม่ได้รับการขุดลอกเป็นเวลานาน ประตุน้ำเกิดชำรุดเสียหาย ชุมชนจึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนคลองแปด-คลองเก้า-คลองสิบ อ.หนองเสือ ขึ้นมาร่วมกันแก้ปัญหา ด้วยการขุดลอกคลองส่งน้ำและตามคลองข่อย แอ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ พร้อมทั้งสำรวจน้ำไว้ในฤดูแล้ง ปรับปรุงก่อสร้างบ่อบักน้ำ พร้อมติดตั้งประตุน้ำ เพื่อบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

มติชน ฉบับที่ 13040 >>
วันเสาร์ที่ 23 พฤศจิกายน 2556

เรือท้องแบน ขนาดนั่งไม่เกิน 10 คน ค่อยๆ
แหวกสายน้ำ เข้าไปใกล้ๆ วังดอกบัวผืนใหญ่
มาก คนขับเรือเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วย
เครื่องมาเป็นการจ้วงน้ำด้วยไม้พาย คนนำทาง
คือนายณรงค์ ปานมีศรี กำนัน ต.เวียงคุก อ.เมือง
จ.หนองคาย บอกว่า แรงของเครื่องยนต์เรือกับ
แรงกระพือของน้ำที่มากเกินไปทำให้บรรยากาศ
ของการชมความงามของวังดอกบัวลดลง

แล้วกำนันณรงค์ก็อธิบายเพิ่มว่า อีกไม่นาน
บัวสีชมพู ที่มีแค่ครึ่งหนอง ที่เห็นอยู่เวลานี้ จะ
กระจายเต็มทั่วทั้งหนอง และความงามของบัว
ที่บ้านสะพรั่งดังกล่าวก็น่าจะมีให้ดูยลราว 3 เดือน
ช่วงเวลานั้นชาวบ้านจะมีรายได้จากการที่ผู้คน
จากหลายสารทิศมาชมวังดอกบัวในที่แห่งนี้

นอกเหนือจากความงามที่ปรากฏอยู่ตรง
หน้าแล้วหนองน้ำวังบัวแห่งนี้ ยังถูกจัดให้เป็น
“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตาม
แนวพระราชดำริ” แห่งแรกของประเทศไทย
ด้วย โดยที่ชุมชน ต.เวียงคุก ซึ่งเป็นชุมชนที่
ดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ มาตั้งแต่ปี 2554 โดย
ชาวบ้านได้ช่วยกันปรับปรุงและพัฒนาโครง
สร้างน้ำในพื้นที่ สามารถบรรเทาปัญหาน้ำท่วม
น้ำแล้งในพื้นที่ พื้นที่ความสมดุลสู่ธรรมชาติ
จนเกิดเป็นระบบนิเวศที่มีเอกลักษณ์น่าสนใจ
ขึ้นนั่นคือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์
ของทุกปี จะมีดอกบัวแดงงอกงามขึ้นมาใน
หนองน้ำสาธารณะของชุมชน และบานงดงาม
เต็มผืนน้ำ กลายเป็นที่มาของคำว่า “วังบัวแดง”

แก้มลิง เป็นกระบวนการบริหารจัดการน้ำตาม
แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เกี่ยวกับพื้นที่หน่วงน้ำ (defention basin) เพื่อ
บรรเทาปัญหาน้ำท่วม โครงการแก้มลิง มีแนวคิด
จากการที่ล่องแก่งล้วยไผ่ในกระพุ้งแก้มไผ่ได้ครวญ
มากๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราช
กระแสอริบายว่า “ลิ่งโดยทั่วไปถ้าเราส่งกล้วยให้
ลิ่งจะรีบปอกเปลือก เอาเข้าปากเคี้ยว แล้วนำไป
เก็บไว้ที่แก้มก่อน ลิ่งจะทำอย่างนั้นจนกล้วยหมด
หิวหรือเต็มกระพุ้งแก้ม จากนั้นจะค่อยๆ นำออก
มาเคี้ยวและกลืนกินภายหลัง”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กองทัพบก
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การ
มหาชน) และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนว
พระราชดำริ ร่วมกันดำเนินโครงการพัฒนาแก้มลิงหนองเลิงเปือยอันเนื่องมา
จากพระราชดำริ อ.ร้องคำ จ.กาฬสินธุ์ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ
ประชาชน 53 หมู่บ้าน 4 ตำบล 2 อำเภอ ให้พ้นจากปัญหาล้ำซึ่งเกิดจากน้ำ
และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน

พัฒนา ‘แก้มลิงหนองเลิงเปือยฯ’ น้ำพระทัยสู่ชาว จ.กาฬสินธุ์

สยามรัฐ ฉบับที่ 22129 วันพุธที่ 27 พฤศจิกายน 2556

แก้มลิง‘วังบัวแดง’ โมเดลจัดการน้ำชุมชน

แก้มลิงหรือพื้นที่รับน้ำ เป็นหนึ่งในแนวทางแก้ปัญหาน้ำท่วม ที่มีเป้าหมายเพื่อเก็บกักน้ำ จากปริมาณน้ำฝนมาพักไว้ในแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เพื่อป้องกันน้ำท่วมและสำรองน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ทำให้การพัฒนาแก้มลิงถูกเลือกให้เป็นหนึ่งในแผนงานที่บรรจุไว้ในโครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยของประเทศไทยในระยะยาว แต่การจะพัฒนาแก้มลิงในพื้นที่ให้สำเร็จได้นั้น ไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่ายนัก

นายรอยล จิตรดอน เลขาธิการมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ บอกว่า หากดูข้อมูลจากแผนที่และพิกัดจีพีเอส จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ยังมีแหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่ไม่ถูกใช้ประโยชน์ และสามารถพัฒนาเป็นแก้มลิงของชุมชนเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมได้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากคนในพื้นที่มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ชี้ให้เห็นตัวอย่างของการพัฒนาแก้มลิงอย่างยั่งยืน โดยค้นหาแหล่งน้ำ ที่มีความเหมาะสมในหลายพื้นที่สำหรับพัฒนาเป็นพื้นที่แก้มลิงป้องกันน้ำท่วม เช่น ที่จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ประสบกับปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนและน้ำแล้งในฤดูแล้ง จนทำการเกษตรไม่ได้

“แม้จะมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่กว่า 4,768 ไร่ ในอำเภอเมือง แต่กลับไม่มีการฟื้นฟูและปล่อยให้เสื่อมโทรมไปตามเวลา ขณะที่การพัฒนาถนนริมแม่น้ำโขง ส่งผลให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยน แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถเชื่อมต่อไปยังแม่น้ำสายหลักเพื่อระบายน้ำได้ อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมไปยังหนองน้ำที่อยู่ใกล้เคียง ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งเรื่อยมา” นายรอยลกล่าวจากการสำรวจโดยชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีจีพีเอส จะเห็นว่าหนองน้ำขนาดใหญ่หรือวังบัวแดง มีพื้นที่ครอบคลุม 2 ตำบล คือ ตำบลเวียงคุกและตำบลปะโค หรือหนองเบ็น-หนองบ่อ ที่ชาวบ้านคุ้นเคย ได้พัฒนาให้เป็นพื้นที่รับน้ำเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งให้กับพื้นที่

ใกล้เคียง แต่การพัฒนาต้องเดินหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป

นายรอยลบอกด้วยว่า การขุดลอกหนองทั้งหมดอาจไม่ใช่ทางออกของการแก้ปัญหา อีกทั้งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาแก้มลิง วังบัวแดงจึงเริ่มจากการกันแนวเขตเส้นทางน้ำเข้าออก ขุดทางระบายน้ำเชื่อมต่อ ซึ่งมีการเจรจาระหว่างชาวบ้านด้วยกันเองในส่วนที่พบการบุกรุกเข้าใช้พื้นที่

อย่างไรก็ตาม โจทย์ใหญ่ของการขุดลอกแหล่งน้ำขนาดใหญ่ คือการต้องขนย้ายดินจากการขุดลอกจากฝั่งหนึ่งมาไว้อีกฝั่งหนึ่ง ซึ่งไม่ได้แก้ปัญหา อีกทั้งเป็นอุปสรรคทำให้น้ำไหลได้ไม่สะดวก ขณะที่แนวทางการขุดลอกแบบใหม่ เน้นทำคันดินใหม่ให้สูงกว่าคันดินเดิม ขณะเดียวกันเปิดทางให้น้ำเข้า ทำให้มวลน้ำสามารถไหลเข้าและออกได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งปรับปรุงประตูระบายน้ำให้น้ำป้อนเข้าระบบ ทำให้การจัดการน้ำในพื้นที่ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เขาบอกว่า แก้มลิงจะใช้งานได้ดี นอกจากจะเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่แล้ว ยังต้องสามารถเชื่อมต่อสู่แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ใกล้เคียง และมีเส้นทางระบายน้ำออกสู่แม่น้ำ เพื่อให้การจัดการน้ำในพื้นที่ทำได้อย่างสมบูรณ์

“การที่ชาวบ้านได้ทำงานร่วมกันในพื้นที่เริ่มรู้ความสำคัญของการจัดการน้ำเข้าใจพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา การเดินที่เดียวไม่ใช่การแก้ปัญหา จะต้องพัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งเชื่อว่าในอีก 2-3 ปี การพัฒนาแก้มลิงวังบัวแดงถึงจะเสร็จสมบูรณ์

ขณะเดียวกันความสำเร็จของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำวังบัวแดง กลายเป็นต้นแบบการจัดการน้ำชุมชนแห่งแรกที่ได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ เพื่อส่งต่อแนวทางการจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ไปยังจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถเชื่อมต่อไป
ยังแม่น้ำสายหลัก
อีกทั้งไม่สามารถ
เชื่อมไปยังหนองน้ำ
ที่อยู่ใกล้เคียง ทำให้
เกิดปัญหาน้ำท่วม
น้ำแล้งเรื่อยมา

รอยล จิตรดอน

<< กรุงเทพฯ ฉบับที่ 9211
ฉบับที่ 11 ธันวาคม 2556

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ ‘บ้านศาลาดิน’ ต้นแบบชุมชนจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

ไม่ต้องรอนงบประมาณหลายแสนล้าน
บาทก็สามารถอยู่กับน้ำได้อย่างพอเพียง

กับชุมชน “บ้านศาลาดิน” ตำบลมหา
สวัสดิ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครปฐม ที่
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับ
องค์การบริหาร ส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ เปิดเป็น
“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตาม
แนวพระราชดำริ” แห่งแรกในภาคกลาง

เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้จากความสำเร็จ
ของชุมชนที่ได้น้อมนำแนวพระราชดำริ
มาพัฒนาการจัดการน้ำในชุมชนจนประสบผล
สำเร็จ และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน
อื่นๆ ได้

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” ประธาน
กรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
บอกว่า พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งนี้เกิดจาก
ความเข้าใจของชุมชน ที่เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกับ
ดิน น้ำ ลม ไฟ สมบัติสำคัญของชุมชน และจะ
ต้องบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โดยได้น้อมนำแนวพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นกรอบคิด
ในการแก้ปัญหา จัดทำเป็นกรอบงานที่มี
กระบวนการชัดเจน รวมถึงนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้บริหาร
จัดการน้ำในชุมชน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

ดร.สุเมธ กับบึงบัวบนที่ดินพระราชทาน
ที่นอกจากให้รายได้ประชาชนแล้วยังเป็นแก้มลิงเก็บน้ำได้อีกด้วย

เดลินิวส์ ฉบับที่ 23442 วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2556

⤴ **Modernine TV** เปิดตัวมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ออกอากาศวันที่ 26 เม.ย. 2555 เวลา 17.00 น.

<<

เรื่องเด่นเย็นนี้ ความร่วมมือ ป้องกับ แก้ปัญหายุทธภัยและภัยแล้ง และการจัดการ ทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ออกอากาศวันที่ 5 มี.ค. 2556 เวลา 16.00 น.

ข่าว 3 มิติ ภาคประชาชนสรุปแนวทางพัฒนากลุ่มน้ำยม ออกอากาศวันที่ 7-8 เม.ย. 2556 เวลา 12.30 น.

เรื่องจากปก

วังบัวแดง

อดีต
ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่
แหล่งน้ำต้นเขิน มีวังพืชนาแน่น

พ.ศ. 2553
ก่อนดำเนินการ

พ.ศ. 2554
ระหว่างดำเนินการ

พ.ศ. 2555
หลังดำเนินการ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ปลา พันธุ์นก และพืชน้ำ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ราว 4,768 ไร่* ครอบคลุม 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงคุก และตำบลปะโค แหล่งน้ำแห่งนี้เกิดจากหนองน้ำขนาดเล็กรวมกันจนเป็นผืนน้ำขนาดใหญ่ มีเกาะดอนบ้างเล็กน้อย ระดับน้ำลึกตั้งแต่ 1-3 เมตร เดิมมีชื่อเรียกว่า **หนองเบ็น-หนองบ่อ** เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ชาวบ้านในละแวกนั้นใช้เพื่อการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2554 ชาวบ้านได้ช่วยกันปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างน้ำในพื้นที่ พื้นที่ความสมดุลสู่ธรรมชาติ จนเกิดเป็นระบบนิเวศที่มีเอกลักษณ์น่าสนใจขึ้น นั่นคือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จะมีดอกบัวแดงออกงามขึ้นมาบานเต็มท้องน้ำงดงามอย่างหาที่เปรียบไม่ได้ และกลายเป็นที่มาของคำว่า **วังบัวแดง**

* ที่มา: การสำรวจโดยใช้เทคโนโลยี GPS เมื่อเดือนกันยายน 2556

ปัญหาน้ำท่วม-แล้ง

พื้นที่**หนองเบ็น-หนองบ่อ** หรือวังบัวแดง ตำบลเวียงคุกและตำบลปะโค เดิมเป็นระบบนิเวศ พื้นที่ชุ่มน้ำหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า **ป่าบุงป่าทาม** ต่อมาชาวบ้านเข้ามาจับจองพื้นที่ป่าเดิมเพื่อแผ้วถางเป็นนาข้าว ทำให้พื้นที่ป่าบุงป่าทามถูกทำลาย และในปี พ.ศ. 2501 มีการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 เส้นทางหนองคาย-ท่าบ่อ ส่งผลให้ธรรมชาติการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง ประกอบกับลำห้วยสาขาไม่ได้รับการดูแล ทำให้ในปีที่มีน้ำมากจะเกิดน้ำหลาก และท่วมขังในพื้นที่นานกว่า 30 วัน เนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงได้ทัน

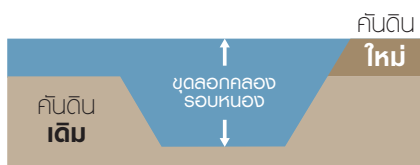
นอกจากนี้ แหล่งน้ำยังมีสภาพตื้นเขินจากตะกอนและวัชพืชนาแน่น ทำให้ประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำลดลง เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำในหนองจึงแห้งขอดอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน เกิดการบุกรุกแหล่งน้ำ และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำทุกปี เป็นปัญหาน้ำท่วม-แล้งซ้ำซากต่อเนื่อง มานานกว่า 40 ปี

จาก “กรอบคิด” และ “กรอบงาน” สู่การจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

ในปี พ.ศ. 2554 ชุมชนเริ่มปรับเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรม มาใช้แนวพระราชดำริ ดังนี้
กรอบคิด: จากเดิมที่รอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐ มาสู่การพึ่งตนเองและการทำงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ (ภูมิสังคม) เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการลงมือทำและสร้างตัวอย่างความสำเร็จ
กรอบงาน: เก็บข้อมูลและสรุปปัญหาที่แท้จริง โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น แผนที่ภาพถ่ายจากดาวเทียม เครื่องระบุพิกัด (GPS) เกิดแผนงานและแนวคิด ที่เชื่อมโยงกับพื้นที่จริงดำเนินการปรับปรุงแหล่งน้ำ แล้วสามารถขยายผลงานพัฒนาและเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

งานอนุรักษ์และงานพัฒนา

คงความสมดุลระบบนิเวศวังบัวแดง และรักษาระดับน้ำให้เหมาะสม โดยไม่ได้ขุดลอกทั้งพื้นที่หนองน้ำ แต่พัฒนางานขุดลอกคลองเป็นร่องน้ำลึกรอบขอบเขตพื้นที่ภายในหนองน้ำสาธารณะ เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำและเชื่อมต่อแหล่งน้ำในพื้นที่ ช่วยในการระบายน้ำ ส่วนดินที่ขุดจะนำมาใช้ทำคันดินกั้นน้ำล้นในช่วงฤดูน้ำหลาก และเป็นการกั้นแนวเขตพื้นที่สาธารณะ

ความสำเร็จ

ก่อน

หลัง

น้ำท่วม

ประสบปัญหาน้ำท่วมขังนาน 30 วัน

น้ำท่วมขังลดเหลือ 15 วัน

- บรรเทาปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนประมาณ 2,000 ครัวเรือนใน 3 ตำบล (ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลปะโค และตำบลเวียงคุก)
- บรรเทาน้ำท่วมขังในพื้นที่การเกษตรมากกว่า 3,000 ไร่ ใน 4 ตำบล (ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลบ้านถ่อน ตำบลปะโค และตำบลเวียงคุก)

น้ำแล้ง

ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ต่อเนื่องมานานกว่า 40 ปี

มีน้ำใช้ทำการเกษตรเพียงพอตลอดทั้งปี

- กระจายน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรประมาณ 12,443 ไร่
- เพิ่มพื้นที่การเกษตร 350 ไร่

การบริหารจัดการน้ำ

- ไม่สามารถบริหารจัดการน้ำเข้า-ออกได้
- ไม่สามารถระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงและกักเก็บน้ำได้

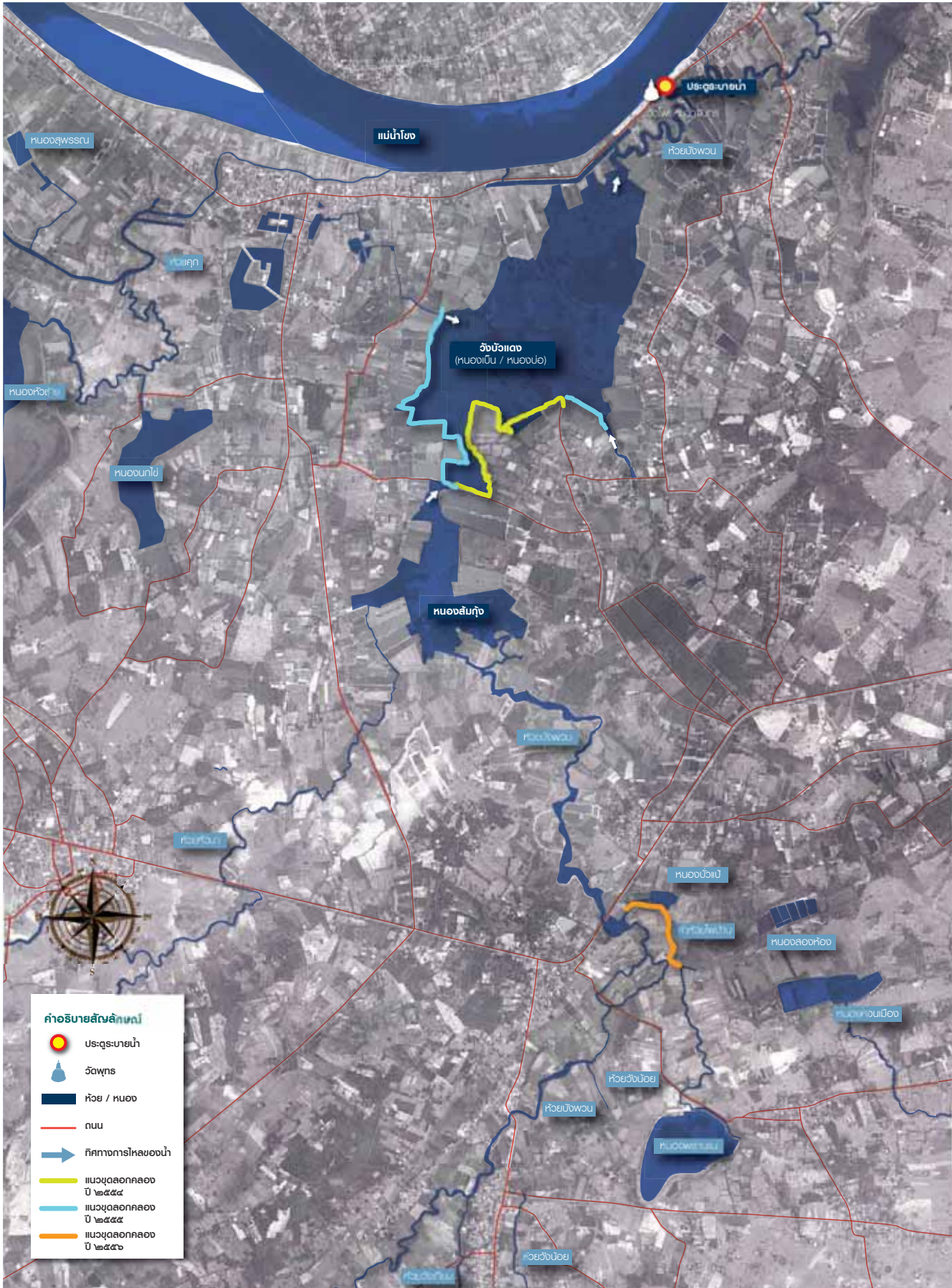
- เกิดระบบเชื่อมต่อทางน้ำเข้า-ออก
- ระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงและกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรได้
- เกิดแนวเขตหนองน้ำที่ชัดเจน ป้องกันการบุกรุก

ระบบนิเวศ

- ปี พ.ศ. 2509 เกิดผักตบชวาจำนวนมาก บัวแดงที่เคยมีอยู่ยืนยงหายไป
- ระบบนิเวศป่าบุ่ง ป่าทาม หายไป
- ปลาท้องถิ่นสูญพันธุ์ เช่น ปลาชะโด ปลากทราย ปลาดอง ปลาเนื้ออ่อน มีปลาต่างถิ่นมาแทนที่ เช่น ปลานิล ปลายี่สก
- นกประจำถิ่นและนกน้ำหายไปจากพื้นที่

- ปี พ.ศ. 2555 ระบบนิเวศเริ่มฟื้นคืน มีบัวแดงเกิดขึ้นจำนวนมาก
- เริ่มมีการวางไข่ของปลาน้ำโขงและพบปลาท้องถิ่น เช่น ปลาชะโด ปลากทราย ปลาดอง
- เริ่มพบนกประจำถิ่นและนกน้ำ เช่น นกเป็ดน้ำ นกปากห่าง

แผนที่จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
วังบัวแดง จังหวัดหนองคาย

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
วังบัวแดง จังหวัดหนองคาย

อดีต

อดีต

